

LUNDS
UNIVERSITET

“Skit i kosmetik - Vi vill snacka politik”

- en kvalitativ textanalys av Grupp 8:s porträttering i media ur ett radikalfeministiskt perspektiv

Liv Lindqvist

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK62
Termin: Vårterminen 2020
Handledare: Dan-Erik Andersson
Omfång: 15 019

Abstract

“Forget cosmetics - we want to talk politics” (Skit i kosmetik - vi vill snacka politik) - A qualitative text analysis of “Grupp 8:s” portrayal in the media from a radical feminist perspective

This essay depicts the emergence and view of radical feminism in Sweden during the 1970s. This is done by investigating how the Swedish female organization *Grupp 8* is portrayed in newspapers compared to their journal, *Kvinnobulletinen*, after their ideological transformation. This shows what mainstream media made of radical feminism and *Grupp 8*. Demands of feminism meant major changes unlike previous thinking, which could be seen as threatening and affected media portrayals. My main questions: How is *Grupp 8* portrayed in Swedish newspapers in comparison to *Kvinnobulletinen*, in relation to two notable events during the later 1970s? How can these portrayals depict the view on radical feminism's new demands in contemporary Sweden?

To achieve this, a text analysis is performed on four articles from Swedish newspapers *Aftonbladet* and *Dagens Nyheter* in comparison to two texts from *Kvinnobulletinen* from 1977-1979. I've removed duplicate articles, those which mention *Grupp 8* within a brief/irrelevant context or those written by themselves. The essay is limited to *Grupp 8* in Stockholm. Results show that *Grupp 8* is portrayed as an unreliable threat and stereotypical traits are often attributed. The portrayal reveals that radical feminism's ideas were something new in Sweden. Because of its differences from previous ways of thinking, it was unwelcome and unfamiliar. Although *Grupp 8* was a meaningful organization during the 1970s, their influence risked being undermined by negative portrayal in the media through its link to radical feminism. Their ideas could only be highlighted to a certain extent and ideas that were too radical became invisible.

Keywords: Grupp 8, 1970s, media, framing, women's movement, Kvinnobulletinen, radical feminism, Sweden, Stockholm

Abstract

Uppsatsen skildrar synen på och framväxten av radikalfeminismen i Sverige under 1970-talet. Detta görs genom en undersökning av hur kvinnoorganisationen Grupp 8 porträtteras i dagstidningar i jämförelse med deras tidning *Kvinnobulletinen* efter deras ideologiska omvälvning. Detta ger en förståelse av vilken offentlig bild media skapade av radikalfeminismen och Grupp 8. Feminismens krav innebar stora förändringar till skillnad från gamla tankesätt. Kraven kunde ses som hotfulla och kom att prägla medias porträttering. Frågeställningen: Hur porträtteras Grupp 8 i svenska dagstidningar jämfört med *Kvinnobulletinen* i samband med två uppmärksammade händelser efter deras ideologiska omvälvning? Hur kan denna porträttering skildra synen på radikalfeminismens nya tankegångar i samtidens Sverige?

För att uppnå syftet utförs en textanalys på fyra nyhetsartiklar från de svenska dagstidningarna *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter* i jämförelse med två texter från *Kvinnobulletinen* från 1977-1979. Artiklar som upprepas, nämner gruppen kort/irrelevant sammanhang, med andra grupper eller kommer från dem själva har valts bort. Arbetet begränsas även till Grupp 8 i Stockholm. Resultaten visar att Grupp 8 porträtteras som ett opålitligt hot och tillskrivs ofta stereotypiska egenskaper: lesbiska, manshatande, aggressiva och känslomässiga. Porträtteringen bevisar att man såg radikalfeminismens tankar som något nytt i Sverige. Det var en främmande, hotfull ideologi man inte ville välkomna då den skiljde sig radikalt från tidigare tankegångar. Trots att Grupp 8 var en betydelsefull organisation under 70-talet, riskerade inflytandet att undermineras av negativ mediaporträttering genom kopplingen till radikalfeminismen. Deras idéer fick bara belysas i en viss utsträckning i media, inom en bestämd ram och alltför radikala idéer osynliggjordes.

Nyckelord: Grupp 8, 1970-talet, media, porträttering, kvinnorörelse, Kvinnobulletinen, radikalfeminism, Sverige, Stockholm

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar.....	3
1.2	Material och avgränsningar.....	4
1.3	Primärmaterial.....	5
1.3.1	Nyhetsartiklar.....	5
1.3.2	Kvinnobulletinen.....	6
1.3.3	Händelse nr.1 - Stövlings verk.....	7
1.3.4	Händelse nr.2 - Kvinnohuset.....	8
1.4	Källkritik.....	9
1.4.1	Forskningsetiska bedömningar.....	10
2	Teori och metod.....	11
2.1	Teori.....	11
2.2	Metod.....	15
3	Litteraturoversikt och tidigare forskning (Sekundärmaterial)....	18
3.1	Vad har forskats kring genusrepresentationen i medier?.....	18
3.2	Vad har forskats kring Grupp 8?.....	21
4	Analys/Undersökning.....	25
4.1	Stövlings verk.....	25
4.1.1	Artiklar från dagstidningarna.....	25
4.1.2	Från Kvinnobulletinen.....	30
4.2	Kvinnohuset.....	32
4.2.1	Artiklar från dagstidningarna.....	33
4.2.2	Från Kvinnobulletinen.....	37
5	Radikalfeminismens framväxt.....	40
6	Avslutande tankar och besvarande av frågeställning.....	46
	Referenser.....	50

1 Inledning

Under 1960-talet förändrades kvinnors livssituation radikalt. En ny kvinnorörelse växte fram med tydliga kopplingar till de samtida sociala, kulturella och ekonomiska förändringarna i samhället som stort.¹ Förändringarna skapade diskussioner kring vad som egentligen var kvinnans och mannens roll, men framförallt hur kvinnorna skulle betrakta sig själva. De stod under männen, hade inte rätt till sina kroppar, bra arbetsvillkor m.m, vilket blev mer och mer uppenbart. I samband med periodens radikaliserings, skapades därmed en rörelse av kvinnor som ville höja sina röster mot förtrycket.²

“Skit i kosmetik - Vi vill snacka politik”³ var ett av slagorden som hördes. Detta kom ifrån organisationen Grupp 8 som var den största gruppen i starten av kvinnorörelsen i slutet av 60-talet och in på 70-talet i Sverige.⁴ Från början formulerade gruppen sitt syfte så här: “En socialistisk grupp som arbetar mot könsdiskriminering.”⁵ Gruppen var missnöjd med 60-talets könsrollsdebatt och den existerande kvinnorörelsens sätt att arbeta i traditionella föreningsformer. Organisationen uppstod b.la. som en reaktion på att dåvarande organisationer inte visade tillräckligt engagemang i kvinnofrågor. I samband med förändringarna tog Grupp 8 stafettpippen och bedrev ett arbete som spred sig över hela Sverige genom olika kvinnogrupper.⁶

Under den första delen av 1970-talet dominerade ämnen relaterade till arbetsmarknaden och kvinnors yrkesarbete deras kampanjer. Under den andra delen tog däremot sexualpolitiska frågor större plats och teman som rätten till att vara homosexuell och kampanjer mot pornografi/prostitution blev mer väsentliga.⁷ Handlingsplanen som antogs 1976 liknade programmet från 1970, men hade ett utökat fokus på

---

¹ Elgán Elisabeth (red.), *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, Samtidshistoriska institutet, Södertörns högsk., Huddinge, 2001. [elektronisk resurs], 6-7.

² Elgán, *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, 7-8.

³ Elgán, Elisabeth, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, Makadam, Göteborg, 2015, 205.

⁴ Elgán, *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, 6.

⁵ Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 23.

⁶ Elgán, *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, 9.

⁷ Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 97.

sexualpolitiken och det ideologiska förtrycket.⁸ Därmed började Grupp 8 överge sin tidigare socialistiska ingång, vilket inte undgick allmänheten. Den ideologiska omsvängningen blev, enligt Elgán, som tydligast i samband med kampanjen mot sexualbrottsutredningen 1976.⁹ När de började antyda att det inte bara var staten och kapitalet som var orsakerna bakom kvinnornas underordning, utan även männen i sig, var det många som reagerade starkt.¹⁰ Framförallt var det två händelser efter omvälvningen som fick extra mycket uppmärksamhet i media, och som målade upp en negativ och problematisk bild av Grupp 8: Kvinnohuset och texter om den amerikanska kvinnorörelsen i *Kvinnobulletinen*.

I samband med Grupp 8:s start fanns det feministiska kvinnogrupper i USA som satte mäns makt och privilegier i centrum för sina analyser.¹¹ Det som då växte fram kallas idag för radikalfeminism, vilket tittade på andra aspekter i samhället. Denna feminism influerade många kvinnor världen över med sitt tankesätt, framförallt med sin ståndpunktsfeminism - som innebar att man utgick utifrån sina egna erfarenheter som kvinna för att bekämpa förtrycket.¹² Men som Jarlbro lyfter upp så kunde kvinnorörelsen upplevas som hotfull av många p.g.a. deras radikala idéer, vilket avspeglade sig i hur medierna rapporterade kring dem.¹³ Grupp 8:s ideologiska omvälvning innefattade många nya tankegångar och en problematisering av aspekter i samhället som tidigare betraktades apolitiskt. Dessa tankegångar gick även att finna i radikalfeminismen. Därför kan Grupp 8:s negativa framställningar i media ha ett samband med radikalfeminismens framväxt. Dock så betraktade sig inte Grupp 8 som radikalfeminister, och denna koppling har därför varit oundersökt.

Framförallt har inte Grupp 8:s offentliga bild i media undersökts efter omvälvningen och vad detta kunde ha för betydelse för deras framtid. Vi lever dagligen i en mediekultur där vi omringas av olika former av medier såsom TV, internet och

---

⁸ Ibid, 216.

⁹ Ibid, 223.

¹⁰ Ibid, 237.

¹¹ Ibid, 13.

¹² Egeberg Holmgren, Linn (2011). *IngenMansLand [Elektronisk resurs] om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*. Diss. (sammanfattning) Uppsala: Uppsala universitet, 2011, 31.

¹³ Jarlbro, Gunilla, *Medier, genus och makt*, Studentlitteratur, Lund, 2006, 11.

tidningar.¹⁴ Media påverkar oss både medvetet och omedvetet och bidrar till ett accepterande av etablerade normer, förväntningar och värderingar gällande olika människor och grupper. Därför spelar det roll vad som framställs i media, och framförallt hur det framställs.¹⁵ Media bidrog med en uppfattning av Grupp 8 genom porträtteringen av dem i b.la. dagstidningar. Det hade en betydelsefull roll i formandet av Grupp 8:s offentliga identitet och hur gruppen uppfattades av befolkningen.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Grupp 8 blev en betydelsefull och initiativtagande grupp och är därför väsentlig att analysera. Gruppen ville förändra samhället på sätt som krävde stora omställningar av kvinnans roll och vad hon hade rätt till, framförallt under senare 1970-tal. I samband med detta är det motiverat att undersöka media och dess makt i samhället eftersom den kunde påverka människors uppfattning av gruppen. Dagstidningarna nådde ut till hela Sverige, och kunde därför påverka befolkningens bild av Grupp 8. De kunde också påverka hur mycket inflytande gruppen fick, och därmed vilka förutsättningar de hade att realisera sina ambitioner. Det ligger alltså dolda maktförhållande i det hela.

I samband med undersökningen av Grupp 8:s porträttering, är det också intressant att koppla in radikalfeminismens framväxt och betydelse. Trots att Grupp 8 inte påstod sig tillhöra feminismen, så liknade deras tankegångar och aktioner teorins grunder. Det finns därför en poäng i att lyfta fram kopplingen mellan händelserna och radikalfeminismen, vilket i sin tur kan skildra hur man såg på radikalfeminismens nya tankar, som under denna tid uttryckte sig via Grupp 8 i Sverige. Det tydliggör också vilka krav som var acceptabla, och vilka som var för radikala för samhället. Grupp 8 gjorde många aktioner både före och efter deras ideologiska omvälvning, som inte alls fick samma negativa bemötande. Undersökningen skapar därför också en förståelse kring samtidens syn på organisationer med koppling till radikalfeminism.

För att klargöra undersöks inte hur den ideologiska omsvängningen i sig porträtteras i media eftersom den inte var tydlig eller någonting som gruppen själva konstaterade.

---

¹⁴ Østbye, Helge, *Metodbok för medievetenskap*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2004, 63.

¹⁵ Jarlbro, *Medier, genus och makt*, 25,18.

Gruppen visste inte själva var exakt de stod och det fanns delade meningar inom organisationen ifall man skulle fokusera på klasskampen eller kvinnokampen. Detta var ett generellt problem under samtiden. Som Hirdman påstår, var inte feminism en fråga i de tidiga kvinnogrupperna, framförallt inte i Grupp 8 eftersom begreppet kopplades till borgerliga rörelser.¹⁶ Det har även funnits en “oklippt navelsträng” till socialismen de första åren inom kvinnorörelsen.¹⁷ Det var inte förrän 1977 som feminism som begrepp började brukas inom gruppen.¹⁸ Det fanns därför aldrig någon tydlig övergång eller en klar linje framåt, utan denna tid bestod av många nya politiska tankar.

Syftet med uppsatsen är därmed att skildra radikalfeminismens framväxt i Sverige och den samtida synen på denna ideologi. Detta genom att undersöka hur Grupp 8 porträtteras i dagstidningar, jämfört med deras tidning *Kvinnobulletinen*. Genom detta skapas en förståelse kring vilken offentlig bild media skapade av radikalfeminismen och Grupp 8, vilket kunde påverka deras inflytande i samhället. Feminismens nya krav innebar stora förändringar till skillnad från gamla tankesätt, vilket av vissa upplevdes som hotfullt och kom att prägla medias porträttering. Frågeställningarna är därför:

- Hur porträtteras Grupp 8 i svenska dagstidningar jämfört med *Kvinnobulletinen* i samband med två uppmärksammade händelser efter deras ideologiska omvälvning?
- Hur kan denna porträttering skildra synen på radikalfeminismens nya tankegångar i samtidens Sverige?

1.2 Material och avgränsningar

Grupp 8 blev under sina senare år en nationell organisation. Det uppkom flera olika grupper i Sverige som kom att kalla sig Grupp 8, t.ex. Grupp 8 Göteborg. I uppsatsen däremot syftar “Grupp 8” på gruppen som fanns i Stockholm, ingen annan. Detta beror både på att det var här gruppen startade och händelserna som jag fokuserar kring inträffade. Det var även här som *Kvinnobulletinen* trycktes och skrevs. Så för mitt syfte

---

¹⁶ Hirdman, Yvonne, *Vad bör göras?: jämställdhet och politik under femtio år*, Ordfront, Stockholm, 2014, 33 & Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 13.

¹⁷ Hirdman, *Vad bör göras?: jämställdhet och politik under femtio år*, 32-33.

¹⁸ Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 13.

är denna Grupp 8 mest relevant.¹⁹

1.3 Primärmaterial

Mitt primärmaterial kommer att bestå av två texter från Grupp 8:s egna tidning, *Kvinnobulletinen*, och fyra artiklar från *Aftonbladet* resp. *DN* under perioden 1977-1979 i koppling till händelserna. Anledningen till att jag har enbart två texter från Grupp 8 beror på att jag i första hand vill fånga porträtteringen i tidningarna. Dessutom ansåg jag att texterna klargör deras ståndpunkt och fler av dem skulle bara bli upprepning.

1.3.1 Nyhetsartiklar

Valet av tidningarna *Aftonbladet* och *DN* handlar inte om att komma åt en specifik tidning, utan det var dessa som hade flest artiklar om Grupp 8. I samband med genomgången av artiklarna så fanns två händelser som det rapporterades om betydligt mer än andra. Därför begränsades min undersökning till dessa händelser och de år de utspelade sig: 1977-1979. Undersökningen har också begränsats ytterligare för att få fram ett användbart material för syftet.

Artiklar som nämner Grupp 8 lite kort, t.ex. en tid och plats för en demonstration, eller i ett irrelevant sammanhang har valts bort. Detta är inte tillräckligt underlag för att göra en analys på. Med tanke på uppsatsens syfte och utrymme, har antalet artiklar begränsats då en genomgående beskrivning av artiklarna ska genomföras. Därför har jag valt bort en del artiklar med liknande porträttering, som skulle kunna fungera som material om man t.ex. utförde en kvantitativ textanalys eller en större forskning. Jag kommer därför inte gå igenom all porträttering i samband med händelserna, vilket kan anses som en brist. Men jag kommer däremot gå igenom de artiklar som tar mest utrymme i tidningarna i samband med händelserna och ger en god inblick i hur man såg på radikalfeminismens tankar. Jag har även valt bort artiklar där Grupp 8 nämns med flertalet andra grupper eftersom det inte uppfyller uppsatsens syfte. En annan grupp är inte någon fara för då går det ändå urskilja vad som är kopplat till vilken grupp. Jag har också valt bort artiklar som kommer från Grupp 8 själva, t.ex. en inbjudan till ett möte

---

¹⁹ Ibid, 19.

eller svar på andra artiklar gällande dem. Jag har valt att inte ta med dessa då jag får tillräckligt underlag från *Kvinnobulletinen* eftersom där står allt de tycker, ofiltrerat.

Valet av artiklar i dagstidningar beror framförallt på att det är större tidningar som når ut till flest människor och har störst möjlighet att påverka. Att ha en lokaltidning i t.ex. Stockholm som underlag är inte lika givande eftersom den främst når det lokala folket. Valet beror också på att artiklar kan ha mer underliggande budskap än vad man ibland förväntar sig som kräver en djupare läsning, och även vad skribenterna själva förväntar sig då många antaganden är omedvetna. Detta beror på att de oftast bygger på stereotyper eller normer.

1.3.2 Kvinnobulletinen

Kvinnobulletinen gav ut sitt första nummer årsskiftet 1970-71 med ambitionen att vara en tidskrift som skulle nå utanför gruppen i Stockholm. Den såldes inte bara av Grupp 8 utan av grupper över hela Sverige som sympatiserade med dem.²⁰ *Kvinnobulletinens* innehåll speglade Grupp 8:s utveckling, då den gick från en aktivisttidning till att bli ett "organ" för sympatisörer över hela landet enligt Elgán. Dessutom så återgav den hur den nya kvinnorörelsen förändrades mot slutet av 70-talet eftersom den blev ett forum för kvinnofrågor och feminism, med en släng av socialism.²¹ Det är oklart hur många som berördes av *Kvinnobulletinens* innehåll eftersom det inte är dokumenterat hur många upplagor som såldes. Dock poängterar Elgán att, enligt kallelsen 1971, var *Kvinnobulletinen* en av dem viktigaste punkterna på dagordningen. Innehållet var väldigt väsentligt och tidningen sågs som en viktig del av gruppens verksamhet.²² Därför tycker jag det är viktigt att analysera tidningen i jämförelse med nyhetsartiklar. Dels för att den spreds nationellt, men också för att den spelade en betydelsefull roll för Grupp 8 då det var där en stor del av deras åsikter tog uttryck i form av vad de stod för som organisation.²³

Tidningen innehöll allt ifrån redogörelser för olika initiativ som lokala grupper i

---

²⁰ Ibid, 79.

²¹ Ibid, 81.

²² Ibid, 82.

²³ Ibid, 209.

Stockholm samt andra grupper hade tagit, artiklar om kvinnor i andra länder, bokrecensioner till debattinlägg om alternativa kvinnoideal.²⁴ Dock var ett återkommande problem vem som skulle ha makten över tidningen och hur mycket man faktiskt fick ändra i den. Det var alltid en känslig fråga eftersom tidningen var det mest synliga i Grupp 8:s verksamhet. Detta ledde till att alla medlemmarnas åsikter inte framhövdes i tidningen, vilket är viktigt att poängtera. Detta var ett stort dilemma och tidningen kunde aldrig motsvara alla de olika åsikter som fanns inom gruppen. Innehållet och redaktionen över tidningen kunde därför ibland kritiseras internt.²⁵

Det jag vill visa med hjälp av användandet av tidningen, utöver artiklar, är att det alltid finns fler perspektiv av en händelse. Detta skapar en förståelse för vad kvinnorna i Grupp 8 faktiskt stod för och hur de uppfattade sig. Trots att alla inte alltid var överens, klargör det även om media kunde skapa en "oäkta" bild av dem till befolkningen. Jag tror att endast användandet av artiklar skulle visa en sida av helheten, och ger därmed inte utrymme kring en förståelse vad Grupp 8 faktiskt var och vad de stod för.

1.3.3 Händelse nr.1 - Stövlings verk

Bakgrund: *Kvinnobulletinen* publicerade våren 1977 en positiv recension av Britta Stövlings bok: *Återtagandet*, som b.la. innehöll en positiv framställning av den radikala feministrörelsen i USA.²⁶ Tillsammans med recensionen utfördes en längre intervju med Stövling där hon kritiserade den marxistiska analysen av kvinnornas plats i samhället. Stövling hävdade även att kvinnoförtrycket var äldre än klassförtrycket och ligger därmed som grund för andra sociala förtryck. Detta förtryck kunde bara bekämpas, enligt henne, genom att alla kvinnor skapar en motmakt i form av att bygga upp en egen identitet - en kvinnokultur.²⁷

Recensionen tillsammans med intervjun i *Kvinnobulletinen* väckte mycket uppmärksamhet i media, av b.la. tidigare Grupp 8-medlemmar. Dessutom fanns det i samma tidning radikalfeministiska tendenser i artiklar om prostitution och lesbianism,

---

²⁴ Ibid, 81-82.

²⁵ Ibid, 85.

²⁶ Ibid, 229-230.

²⁷ Ibid, 230.

utan att det hade klargjorts om detta var gruppens åsikter eller inte. Under sommaren 1977 uttrycktes kritiken i *Aftonbladet*, där många skribenter tog sig tid att kritisera Grupp 8 för deras öppnande av rörelsen. Skribenterna ansåg att gruppen, genom en positiv framställning av recensionen och intervjun, började lämna sin tidigare socialistiska inriktning.²⁸

Artiklar från dagstidningarna:

- "Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?" av Margareta Garpe.²⁹
- "Splittring i kvinnornas kamp" av Barbro Werkmäster.³⁰

Kvinnobulletinen:

- "SVAR: Kvinnobulletinen är ingen programförklaring"³¹

1.3.4 Händelse nr.2 - Kvinnohuset

Bakgrund: Grupp 8 samarbetade med många andra kvinnoorganisationer genom åren, men en av de största samarbeterna var kampanjen för ett kvinnohus i Stockholm. En arbetsgrupp skapades hösten 1976 som var öppen för alla intresserade kvinnor och organisationer, vilket gjorde att gruppen även hade deltagare från partipolitiska kvinnoförbund.³²

Kvinnohusarbetet gjorde, enligt Elgán, att våld mot kvinnor i nära relationer blev en viktigare fråga inom Grupp 8.³³ Men problem uppstod när arbetsgruppen började lägga större vikt vid att huset var en jourverksamhet för kvinnor, istället för att tala om ett hus som skulle bryta mot normerna. Detta projekt fick alltså mer och mer drag av en hjälpverksamhet enligt Grupp 8, vilket de inte ville. I samband med att Stockholms stad gett beskedet att kommunen kunde förse lokaler till kvinnohuset drog sig de äldre kvinnoorganisationerna ut ur gruppen. De fick i sin tur kommunens godkännande för att

---

²⁸ Ibid, 230-31.

²⁹ Garpe, Margareta, "Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?", *Aftonbladet*, 12/7 1977.

³⁰ Werkmäster, Barbro, "Splittring i kvinnornas kamp", *Aftonbladet*, 13/07 1977.

³¹ Grupp 8, "SVAR: Kvinnobulletinen är ingen programförklaring", *Kvinnobulletinen nr 3*, 1977.

³² Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 254.

³³ Ibid, 254.

driva huset själva, främst i syftet att ha en jourverksamhet.³⁴ Denna grupp kom att kallas “Alla kvinnors hus” och fick huvudansvaret över huset. Detta resulterade i att Grupp 8, Lesbisk front och vänsterförbundet hyrde ett hus tillsammans 1979 istället. Detta skulle vara en mötesplats för kvinnor, snarare än en jourverksamhet.³⁵ Kvinnohusfrågan pågick över flera år och väckte mycket uppmärksamhet i media p.g.a. oklarheter kring husets syfte. I tidningarna framställdes kvinnorna oförmögna att samarbeta tillsammans. Grupp 8 och lesbisk front blev framförallt syndabockar i fallet.

Artiklar från dagstidningarna:

- “Kvinnorna osams om kvinnohuset” av Björn Jerkert.³⁶
- “Alla kvinnors hus” av Gunilla Wettergren.³⁷

Från Kvinnobulletinen:

- “Svaren som Aftonbladet vägrade ta in”³⁸

1.4. Källkritik

Eftersom primärmaterialet består av b.l.a. nyhetsartiklar så är det viktigt att ha i åtanke att bakom artiklarna står personer som vill övertala andra som läser tidningen, detta är syftet med att formulera artikeln. Det behöver inte nödvändigtvis vara en debattartikel för detta, utan när en skribent formulerar en artikel kan det handla om att den vill få fram sin egen version av en händelse, sin egen ”sanning.” Oavsett vad så kommer artiklarna alltid vara skriva utifrån en persons preferenser och föreställningsvärld. Vem personen ifråga är skiljer sig då det både kan vara en journalist, men också en privatperson som skickat in en insändare. Därmed är förmodligen inte allting som skrivs i artiklar sant eller någonting man ska förlita sig på. Media är alltid vinklat på något sätt. Mitt syfte med uppsatsen är b.l.a. att undersöka hur pass sann framställningen faktiskt är och hur skribenterna kan skapa en bild av gruppen utifrån sina “preferenser.” Artiklar bygger oftast på egna åsikter och därför är de inte alltid fullt pålitliga och kräver en

---

³⁴ Ibid, 255-56.

³⁵ Ibid, 257.

³⁶ Jerkert, Björn, “Kvinnorna osams om kvinnohuset”, *Dagens nyheter [DN]*, 20/12 1978.

³⁷ Wettergren, Gunilla, “Alla kvinnors hus”, *Aftonbladet*, 8/1 1979.

³⁸ Grupp 8, “Svaren som Aftonbladet vägrade ta in”, *Kvinnobulletinen nr 1*, 1979.

kritisk inställning.

Kvinnobulletinen stod som sagt inte för alla medlemmarnas åsikter. Det var mycket interna konflikter kring vissa publicerade material och vem som skulle ta hand om den. Därmed var den inte helt enhetlig och gör det svårt att avgöra om alla alltid stod bakom allt, eller om det som framfördes var sant då det var bara en liten del som skapade tidningen. Sedan är det även viktigt att poängtera att alla bidrag i tidningen inte kom från gruppen själva, utan många kvinnor skickade in bidrag. Men de texter jag kommer analysera representerar gruppen i sig själv.

1.4.1 Forskningsetiska bedömningar

Etiska frågor som användandet av materialet kan lyfta är t.ex. om det är rätt att ge ut personernas namn som skriver texterna, eller visa bilder på dem med tanke på att det var så långesen. *Kvinnobulletinen*, till att börja med, var en tidning med syftet att säljas i så stor utsträckning som möjligt. Det var ingen privat tidning, som t.ex. *internbulletinen* som existerade endast för medlemmarna. Det var alltså en offentlig tidning och personerna var medvetna om detta. Likadant med tidningsartiklarna, så visste personerna att detta var offentliga texter. Därmed så bedömer jag att det inte skulle vara några hinder att använda namnen. Jag kommer även att inte använda mig av några bilder.

2 Teori och metod

2.1 Teori

En radikalfeministisk teori kommer att användas med syftet att fånga upp det historiska perspektivet, men även det teoretiska för att undersöka kopplingar till radikalfeminismen under 1970-talet samt för att analysera porträtteringen. För att förstå varför Grupp 8 porträtteras på ett visst sätt i samband med händelserna, måste man förstå att radikalfeminismen uppstod under denna tid och influerade många kvinnoorganisationer, men skrämde desto fler.

Som Berggren poängterar var det under 1960-talet som begreppet "könsroller" började användas i Sverige.³⁹ Trots att detta sågs som ett framsteg inom kvinnorörelsen, så diskuterade det inte kvinnors underordning i makttermer enligt Hirdman.⁴⁰

Maktaspekten var faktiskt inte ens aktualiserad på 60-talet i Sverige tillägger Berggren.

⁴¹ Det var inte förrän under 1970-talet som det tillkom i kvinnorörelser, men endast i vänstergrupperna. Maktbegreppet existerade alltså, men inte i relation till frågan om könsmaksordning.⁴² Under samma tid var det en feminism som växte fram i USA, Europa och Australien enligt Gemzøe, med senare benämningen radikalfeminism, som hade detta maktperspektiv om könen.⁴³ Hirdman tillägger att det var unga kvinnor över hela världen, tidigare lierade med den socialistiska vänstern, som protesterade mot den manschauvinism som existerade inom rörelsen. Kvinnor samlades, enligt henne, för att öka sin medvetenhet om förtrycket och väcka vrede hos andra kvinnor.⁴⁴ Det var här frågan om erfarenhet formulerades som en ståndpunkt, där kvinnorna kom i fokus i könsmaktsordningen.⁴⁵ Feminismen uppstod alltså b.l.a. som en reaktion på

---

³⁹ Berggren, Anne Marie, 'Genusbegreppet: dess idéhistoriska utveckling och politiska innebörd', *Statsvetenskaplig tidskrift.*, 2011(113):2, s. 209-227, 2011, 211.

⁴⁰ Hirdman, Yvonne, *Vad bör göras?: jämställdhet och politik under femtio år*, Ordfront, Stockholm, 2014, 15.

⁴¹ Berggren, "Genusbegreppet – dess idéhistoriska utveckling och politiska innebörd", 211.

⁴² Ibid, 213.

⁴³ Gemzøe, Lena, *Feminism*, 2., [uppdaterade] uppl., Bilda, Stockholm, 2014, 56.

⁴⁴ Hirdman, *Vad bör göras?: jämställdhet och politik under femtio år*, 32.

⁴⁵ Egeberg Holmgren, *IngenMansLand: om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*, 31.

liberalfeminismen som särskiljer det offentliga från det privata, men även mot marxismen som fokuserar på staten/produktionen på bekostnad av familjen och reproduktionen.⁴⁶ Kvinnoförtrycket visade sig existera oavsett vilken grupp man tillhörde.⁴⁷ Denna fakta kommer därmed ge en historisk kontext för att förstå porträtteringen. Dessa tankegångar var väldigt radikala i Sverige med tanke på den tidigare nämnda utveckling i landet. Vidare är det angeläget att gå mer in på vad feminismen innebar för att skapa en förståelse för dess innebörd.

Radikalfeminismen uppstod alltså direkt ur kvinnogrupper enligt Gemzøe och det är genom dem som frågor rörande prostitution, kvinnomisshandel, sexuella övergrepp, lesbiskas förtryck m.m har satts på den politiska dagordningen.⁴⁸ Till skillnad från liberalfeminismen som fokuserar på kampen i det offentliga, så riktas fokus i radikalfeminismen mot den privata sfären och förtrycket som sker där, som betraktades som apolitiskt.⁴⁹ Feminismen ville synliggöra maktförhållandet mellan kvinnor och män i det privata som i det offentliga, samt, enligt Eduards, peka på sambanden mellan sfärerna.⁵⁰ Uttrycket "det personliga är politiskt"⁵¹ är därmed centralt samt fokuset kring kvinnornas egna erfarenheter av att vara kvinna.⁵² Detta kallas för en ståndpunktsfeminism där kvinnors unika erfarenheter och upplevelser av förtryck ger verktygen för att bekämpa desamma - en opposition mot patriarkala strukturer.⁵³

Kvinnoförtrycket som yttrar sig i det privata i form av sexuellt förtryck, mannens kontroll inom familjen, misshandel m.m. är därmed i fokus inom teorin som det mest grundläggande och övergripande förtrycket. Kvinnor är först och främst förtryckta p.g.a. sitt kön.⁵⁴ Feminismen anser att p.g.a. detta ska alla kvinnor förenas mot den

---

⁴⁶ Eduards, Maud, 'Att studera politik ur ett könsperspektiv', *Statsvetenskaplig tidskrift.*, 1988(91), s. [207]-221, 1988, 213.

⁴⁷ Gemzøe, *Feminism*, 48-49.

⁴⁸ Ibid, 56.

⁴⁹ Ibid, 48.

⁵⁰ Eduards, "Att studera statsvetenskap ur ett könsperspektiv", 212.

⁵¹ Gemzøe, *Feminism*, 49.

⁵² Ibid, 49.

⁵³ Egeberg Holmgren, *IngenMansLand: om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*, 31.

⁵⁴ Gemzøe, *Feminism*, 48.

gemensamma fienden - patriarkatet - som är överordnat varje ekonomiskt system.⁵⁵ Gemzøe belyser att patriarkatet syftar på ett samhälleligt system som bygger på mäns dominans över kvinnor. Det bygger inte bara på en ideologisk dominans i form av att idéer kring kvinnors underlägsenhet internaliseras och accepterats, t.ex. i media. Patriarkatets makt bygger också på att kvinnor hålls nere med våld, hot och ekonomisk exploatering.⁵⁶ Därför betonades det av kvinnogrupperna under 60-talet att kvinnor skulle enas, utan männens inblandning. Till skillnad från andra -ismer så anser radikalfeminismen att det finns en grundläggande konflikt mellan kvinnor och män.⁵⁷ Därför var män under perioden uteslutna från radikalfeministiska sammanslutningar, p.g.a. att separatistiska arbetsmetoder var i huvudfokus.⁵⁸

Feminismen kritiserar även heterosexuallitet och dess roll i den patriarkala makten. P.g.a. detta hyllades lesbisk kärlek som ett sexuellt och politiskt uttryck inom rörelsen. Heterosexuallitet gör att kvinnor identifieras med män och upprätthåller underordningen.⁵⁹ Detta kan ses som en förklaring till att lesbiska kvinnor förtrycks, eftersom det hotar den manliga kontrollen av dem.⁶⁰ Oftast framställs kvinnorörelser som lesbiska med en negativ klang i media, med syftet att trycka ner dem, då man inte kan kontrollera dem. Genom att porträttera lesbiska kvinnor som t.ex. manshatare - så kommer folk möjligtvis avskräcka sig för dem. Det är intressant att undersöka om detta förekommer i Grupp 8:s fall.

Enligt Gemzøe fanns det bland de tidigare radikalfeministerna även en essentialistisk uppfattning om könens natur. Detta betyder att patriarkatet kan förklaras med hänvisning till biologiska skillnader mellan könen.⁶¹ För att förstå detta rätt menade radikalfeminister b.l.a. att mannens organ kunde användas som ett vapen mot kvinnan, inte tvärtom. Därför kunde våldtäkt och hot om detta underbygga patriarkatet.⁶² Som ett

---

⁵⁵ Eduards, "Att studera statsvetenskap ur ett könsperspektiv", 213.

⁵⁶ Gemzøe, *Feminism*, 49-50.

⁵⁷ *Ibid*, 51.

⁵⁸ Egeberg Holmgren, *IngenMansLand: om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*, 31.

⁵⁹ Gemzøe, *Feminism*, 51, 55.

⁶⁰ *Ibid*, 48.

⁶¹ *Ibid*, 52.

⁶² *Ibid*, 53.

vapen mot patriarkatets förtryckande av kvinnokroppar, hyllade feministerna istället kvinnors förmåga att föda och nära barn. De anammade att kvinnan stod närmare naturen och ansåg att kvinnor hade särskilda band till naturen som i sin tur gav dem krafter och förmågor som männen inte hade.⁶³ Inspiration fann man b.la. i “svunna tiders matriarkat och gudinneskulturer.”⁶⁴ Allt detta skulle skapa en ny kvinna, befriad från patriarkatet.⁶⁵ Därmed lyfts allting som tidigare förtryckts hos kvinnan upp som något positivt, vilket kan ses som ovanligt.

En kritik mot denna radikalfeminism är att det finns män som också skulle tjäna på att sexismen försvann. Teorin består inte heller av något intersektionellt perspektiv och skapar därmed en alltför ensidig betoning av ojämlikheten.⁶⁶ Dessvärre kommer inte jag utgå från detta i och med att Grupp 8 i huvudsak bestod av vita medelklasskvinnor och lyfte inte upp många egna tankar om det.⁶⁷ Det enda intersektionella perspektivet som existerar i uppsatsen är kritiken från vänstern kring Grupp 8:s brister att tänka på klasskampen när de intog en mer feministisk linje, som ändå framkommer i uppsatsen.

---

⁶³ Ibid, 54-55.

⁶⁴ Ibid, 55.

⁶⁵ Ibid, 55.

⁶⁶ Ibid, 59.

⁶⁷ Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 95.

2.2 Metod

För att uppnå syftet med uppsatsen kommer en form av kvalitativ textanalys att göras på artiklarna och på *Kvinnobulletinen*. I samband med analysen av *Kvinnobulletinens* texter, kommer en komparativ analys att utföras för att sätta texterna i kontrast till varandra. *Kvinnobulletinens* roll i analysen blir därför mindre betydelsefull, eftersom den framförallt används i ett komparativt syfte. Valet av en textanalys beror på en vilja att få fram den "rätta" framställningen av Grupp 8. Det krävs en textanalys eftersom den hjälper en förstå vad det egentliga budskapet med texterna är, det latent, som man inte får igenom ett ytligt genomläsande i båda fallen. Det mest kännetecknande hos den kvalitativa textanalysen är att den fyller luckan i förståelsen av medietexternas bakomliggande innebörd till skillnad från den kvantitativa som bara tittar på den omedelbara innebörden.⁶⁸ Många formuleringar i artiklarna kan vid första anblick inte anses problematiska, men om man tänker mer kring dem, vad skapar det för intryck av gruppen?

I *Metodbok för medievetenskap* lyfter Østbye upp att en textanalys är en övergripande beteckning på kvalitativa studier av texter. Det finns alltså inte en slags textanalys, med en fast form, utan den anpassas efter skribentens kunskapsområde. Analysen innebär b.l.a. att forskaren ställer frågor till texten för att försöka hitta svar. Det kan, enligt honom, liknas vid en dialog. Hur dessa frågor i sin tur är formulerade beror på vad personen i fråga har för syfte och vetenskapliga intresse som är ett av grundkraven för en textanalys.⁶⁹ T.ex. intresserar jag mig för texterna eftersom det kan ge mig en förståelse kring synen på kvinnoorganisationer med koppling till radikalfeminismen under denna tid. Det är även viktigt att poängtera, liksom Østbye gör, att man som individ tar med sina kulturella och historiska erfarenheter i analysen, vilket skapar en förförståelse av texten som skribenten aldrig kan frigöra sig helt ifrån. Detta kan betraktas som en svaghet.⁷⁰

---

⁶⁸ Østbye, Helge, *Metodbok för medievetenskap*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2004, 64.

⁶⁹ Østbye, *Metodbok för medievetenskap*, 62-63.

⁷⁰ Ibid, 71.

För att kunna besvara sina frågor kräver det någon form av textanalytisk metod och en teori.⁷¹ Teorin avgörs av forskaren själv och ska vara relevant för ens syfte och frågor.⁷² Teorin som kommer användas i min uppsats är semiotiken, som huvudsakligen används i textanalyser. Den radikalfeministiska teorin används mer i syftet att förstå det underliggande i texterna och för att besvara frågan kring hur porträtteringen skildrar synen på radikalfeminismen. Därmed används den inte aktivt i själva textanalysen, men tar in det kontextuella perspektivet.

Nästa steg är att ha en metod för att tolka texten och förstå vad den faktiskt innebär. Enligt Østbye finns det tre huvudmetoder inom litteraturvetenskapen: sympatisk, objektiviserande och symptomatisk läsart. Den symptomala läsarten har varit den huvudsakliga i medievetenskaplig innehållsanalys sedan 70-talet och kommer brukas i uppsatsen. Den innebär att man läser texter för att finna underliggande eller dolda betydelser, vilket jag vill få fram med läsningen. Enligt läsarten är texter förmedlare av innebörder som skribenten inte alltid har översikt över eller är medveten om. T.ex. kan det handla om dominerande normer eller stereotyper som är så pass självklara att de framstår som naturliga. Målet med läsarten blir därför att synliggöra dessa, vilket jag vill göra genom att undersöka porträtteringen.

Symptomatisk läsart har b.l.a. semiotiken som inspirationskälla som ser på relationen mellan text, mottagare och den kulturella kontexten. För textanalysens utveckling har traditionen spelat en avgörande roll och kommer även spela en betydande roll i detta arbete.⁷³ Semiotiken tittar även på de denotativa och konnotativa betydelserna i begrepp. Detta innebär att t.ex. *kvinn*a kan leda tankarna omedelbart (denotativa) till vagina men vid en längre anblick leda tankarna (konnotation) till t.ex. stereotypiska antaganden som smink, klänning, rosa m.m som blir en sorts medbetydelse. Ett tecken kan alltså bära på andra innebörder än den omedelbara vilket spelar en väsentlig roll kring hur man uppfattar ord i texter, som jag vill också fånga upp uppsatsen.⁷⁴

---

⁷¹ Ibid, 62-63.

⁷² Ibid, 63.

⁷³ Ibid, 65-66.

⁷⁴ Ibid, 67-68.

Den mest centrala uppgiften inom textanalysen, är att avgöra vad den aktuella texten faktiskt handlar om - textens *tema*. Detta innebär inte att identifiera textens handlingsförlopp eller ämne som tillhör den omedelbara betydelsenivån. Utan det handlar om en mer abstrakt bestämning av vad texten faktiskt handlar om, en djupare förståelse. Temat är inte alltid direkt tillgängligt från textens yta, utan det befinner sig oftast på en latent betydelsenivå och kräver därmed en analytisk insats för att finna det. Processen går ut på att arbeta uppifrån och nedåt i form av att först beskriva t.ex. gestalter och handling för att sedan finna en djupare mening av de värden som gestalterna är bärare av, ex. Grupp 8.⁷⁵ Denna del kommer spela en väsentligare roll i uppsatsens andra fråga då jag framförallt kommer undersöka hur porträtteringen i fallen b.la. kan skildra synen på radikalfeminismens tankegångar i landet. Genom att belysa temat kan man få fram den djupare meningen i texterna och vad Grupp 8 faktiskt är bärare av.

En svaghet inom textanalysen är att den inte ger någon kunskap om hur publiken tar emot texterna eller hur de påverkar dem. Textanalysen kan däremot ge ett underlag för en förståelse kring varför vissa personer finner en viss artikel intressant eller stötande, men även varför personer ser på en grupp människor på ett sätt. Textanalysen lyfter upp aspekter hos texter som läsarna inte alltid är medvetna om, eller som de saknar begrepp för att beskriva.⁷⁶ Därför är det, anser jag, intressant och finns en poäng med att resonera kring hur medias bild faktiskt kunde influera.

---

⁷⁵ Ibid, 77.

⁷⁶ Ibid, 70.

3. Litteraturöversikt och tidigare forskning (Sekundärmaterial)

För att finna relevant material för forskningsöversikten har både begrepp på svenska och engelska använts i olika kombinationer: Women*, Movement*, Kvinnorörelse*, Organisation*, Media, Press*, Porträtt, Grupp 8, Stockholm, tidning*, nyhet*, Expressen, Aftonbladet, DN, Portrait, framställning, kvinnobulletinen, Sverige, genus, 1970s, 1960s.

Forskningsöversikten utgår ifrån två punkter:

- Vad har forskats kring genusrepresentationen i medier?
- Vad har forskats kring Grupp 8 allmänt?

Forskningsöversikten kommer att demonstrera att det finns en betydande forskning inom området genusrepresentation i media med hjälp av Jarlbro med delvis koppling till radikalfeminismen. Den kommer även visa detta med hjälp av forskning om andra kvinnorörelser under 70-talet. Men genom översikten framstår en lucka då det fortfarande fattas mycket forskning från Sverige under denna tid, framförallt om Grupp 8 och ett samband till radikalfeminismen. Elgán, Schmitz och Isaksson kommer att lyftas fram som alla gjort en betydande forskning kring Grupp 8 som organisation, men utan någon större undersökning av medias inflytande och betydelse. Min uppsats kommer därmed ta några steg från deras arbete: från det ideologiska - till det praktiska - till framställningarna av detta i media i jämförelse med sig själva. Jag kommer även belysa vad som kan förklara skildringarna av gruppen i denna kontext och inte ha ett så internt fokus som de övriga. Forskningsläget kommer därmed att sätta avstamp i Grupp 8 som en betydelsefull organisation i slutet av 70-talet och även åskådliggöra hur media i samband med kvinnorörelser är ett område som är viktigt att undersöka.

3.1 Vad har forskats kring genusrepresentationen i medier?

I *Medier, genus och makt* undersöker Gunilla Jarlbro hur genusrepresentationen ser ut i nyhetsmedier. Hon belyser att det är lika viktigt att studera hur kvinnor samt män

representeras i media, men framförallt hur de gestaltas. Detta är bokens centrala fråga: “[h]ur konstrueras eller framställs kvinnor respektive män i medier?”⁷⁷ Boken diskuterar hur gestaltningen ser ut på respektive sätt och frågar även ifall de tillåts göra olika saker i nyhetsmedierna. Jarlbro förklarar b.l.a. att var man än vänder sig i detta “...massmediastyrda konsumtionsamhälle, så finns det upptecknade, färdiga schabloner för hur du bör vara.”⁷⁸

Jarlbro fokuserar delvis på 1970-talet i boken och hänvisar till radikaliserings som inträffade i samband med den andra vågen.⁷⁹ Kvinnorörelsen kunde då upplevas som hotfull, vilket avspeglades sig i medierna. Hon instämmer också med påståendet att media rapporterar om feministiska rörelser och frågor på ett ensidigt sätt under denna tid.⁸⁰ Kvinnoorganisationer som Grupp 8, betonar hon, uppmärksammade tidigt mediernas bilder och representationer av kön. De poängterade dess betydelse för kvinnokampen för att kunna sprida idéer, men utan någon vidare hänvisning i boken.⁸¹

Jarlbro lyfter fram att kvinnor i media oftast brukar tilltalas i andrahand som en syster eller fru till en man och inte i egenskap av sig själva. De spelar också ofta en offerroll som bidrar till den stereotypa bilden av kvinnor som svaga och passiva, i behov av beskydd. Medierna kvarhåller ofta gamla genusföreställningar och fortsätter beskriva kvinnor enligt traditionella mönster, som underordnade.⁸² Anledningen bakom detta är enligt Jarlbro att medierna ses som en offentlig arena, och den traditionella uppfattningen är att den offentliga sfären är en manlig domän och den privata kvinnlig. Detta innebär att när kvinnor lämnar den privata sfären och söker tillträde i den manliga, uppmuntras rätten att offentligt förolämpa dem. Kvinnor blir därmed kränkta som privatpersoner vilket gör att man gärna påpekar t.ex. klädval och yttre egenskaper.⁸³ Detta undersöks inte vidare av Jarlbro, trots att det är en viktig poäng.

---

⁷⁷ Jarlbro, Gunilla, *Medier, genus och makt*, Studentlitteratur, Lund, 2006, 7-8.

⁷⁸ Jarlbro, *Medier, genus och makt*, 7.

⁷⁹ *Ibid*, 9.

⁸⁰ *Ibid*, 11.

⁸¹ *Ibid*, 7.

⁸² *Ibid*, 34.

⁸³ *Ibid*, 40.

Hon poängterar även väsentligheten i att skriva om genusframställningen och vilka åsikter som framkommer i media. Hon menar att medierna är en del av vår symboliska omgivning och ingår i våra dagliga referensramar när det gäller våra uppfattningar om världen. Om innehållet i sin tur till stor del utgår från mäns göranden och tyckanden, så finns det en stor risk att människors referensramar kring viktiga frågor och annat som händer i världen huvudsakligen kommer vara utifrån ett manligt perspektiv.⁸⁴ Därför är det viktigt att ha i åtanke, att hur kvinnorörelser framställs i media baseras på den enskilda personens preferenser. Min uppsats vill understryka detta och hur media kan spela en avgörande roll i hur mycket inflytande en enskild grupp faktiskt får i samhället.

Jarlbrow betonar också att det är en empirisk utmaning att studera hur publiken påverkas av framställningen av kvinnor i media. Det är också omöjligt att besvara, enligt forskaren Camauer, om medierna "hjälp eller stjälper" jämställdheten och har makt över genusordningen.⁸⁵ Forskning visar enligt Jarlbrow att medierna inte har stark effekt på oss människor då interpersonell påverkan är starkare. Men ifall man argumenterar att medier utgör en del av vår symboliska omgivning och ingår i våra dagliga referensramar som tidigare nämnt, så kan man anse detta.⁸⁶ Det beror alltså på vad man individuellt tror på och är en intressant tanke att ha med i analysen.

Andra som har forskat kring genusrepresentation i media är b.l.a. Callaghan fast med fokus på Storbritannien. Hon menar att bilden av feminister i brittiska medier under de senaste två årtionden har varit att de är "...bittra, småtokiga och framför allt manshatare."⁸⁷ Stereotypiseringen av feminister idag är därför ingen ny företeelse enligt henne.⁸⁸ Zoonen har undersökt detta i en nederländsk kontext. Hennes studie visar att den huvudsakliga tesen som drevs av medierna på 1970-talet var att aktivister inte är riktiga eller vanliga kvinnor, samt att de var fientliga mot män. Hon påstår även att hennes undersökning kan ha bäring på mediernas rapportering i andra länder under denna tid då medierna oftast framställer feministiska rörelser och dess frågor på ett

---

⁸⁴ Ibid, 8.

⁸⁵ Ibid, 18-19.

⁸⁶ Ibid, 147.

⁸⁷ Callaghan, M. m.fl. Feminism in Scotland: Self-identification and Stereotypes, *Gender and Education*. Vol. 11, no. 2, 1999:161-177, 163.

⁸⁸ Callaghan, M. m.fl. Feminism in Scotland: Self-identification and Stereotypes, 163.

ensidigt och löjeväckande sätt.⁸⁹

Ainara Larrondo Ureta har undersökt pressens bevakning av kvinnorörelsen i Spanien. Undersökningen visar att medias diskurser tenderar att sätta villkor på feminismen och genom detta synliggöra eller osynliggöra den. Å ena sidan kan rörelsen definieras som effektiv och bidra till att förändra sociala och politiska sfären, samt inspirera till mer demokratiska och jämlika lagar. Å andra sidan kan nyhetstidningar spela en central roll i att framhäva bilden av feminismen som besvärlig och återskapa stereotypiska bilder av feminister i sig som aggressiva, och oförmögna att komma överens inom gruppen.⁹⁰ Rörelsen ansågs därmed som väsentlig för politiskt och socialt tryck men, bara på kort sikt och endast inom vissa gränser.⁹¹ Detta kan reflekteras i Grupp 8:s fall också. Försökte man osynliggöra eller synliggöra vissa krav/delar från organisationen?

Forskningen belyser mer generellt vad som har forskats kring kvinnors porträttering i media tidigare. Här finns en viss koppling till hur kvinnorörelsen porträtteras under 70-talet, men bara med exempel från forskning i andra länder och inte Grupp 8 eller Sverige. Forskningen är ett bra bidrag i att förstå varför Grupp 8 skulle gestaltas på ett visst sätt. Detta skapar en inblick i vad som kan förväntas komma fram eller avvika i uppsatsen.

3.2 Vad har forskats kring Grupp 8?

Professorn Elisabeth Elgán har skrivit och undersökt mycket kring Grupp 8 som organisation: dess ideologi, arbetssätt, samarbeten, aktioner, historia m.m. Hennes artikel, *Om kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, har bl.a. syftet att belysa uppbyggnaden av den nya kvinnorörelsen i början av 70-talets Sverige, med fokus på Grupp 8. Huvudantagandet i texten är att det är genom rörelse, mobilisering och kollektivt handlande som det kan skapas stora förändringar. Artikeln bygger på intervjuer med f.d. aktivister, kvinnotidningar (*kvinnobulletinen*), flygblad, affischer,

---

⁸⁹ Van Zoonen, E. A. The Women's Movement and the Media: Constructing a Public Identity. *European Journal of Communication*. Vol.7 nr. 4, 1992: 453–476, 453.

⁹⁰ Ureta, Ainara Larrondo. (In)visibility of feminism in the media. The depiction of the second-wave women's movement in Spain, *Feminist Media Studies*. Vol. 20, nr.1, 2020: 70-85, 81-82.

⁹¹ Ureta, (In)visibility of feminism in the media. The depiction of the second-wave women's movement in Spain, 70-72.

stenciler m.m. Med artikeln vill hon sprida aktivismen, erfarenheter och ageranden vidare. Texten är ett förarbete till hennes avhandling *Att ge sig själv makt*.⁹²

Jag har valt att både använda artikeln samt avhandlingen eftersom artikeln ger förkunskaper till avhandlingen, då dess fokus är på 1968-1972. Trots att uppsatsen inte omfattar dessa år fanns det redan då, belyser Elgán, antydanden kring interna spänningar gällande hur man skulle kämpa för kvinnors rättigheter. Det var under Lundaesans 1971 gruppen fick inspiration att lyfta det ideologiska förtrycket utöver det ekonomiska.⁹³ Dessutom kan man bara förstå de senare åren genom att också förstå de första. Artikelns fokus är därmed på Grupp 8:s framväxt under 70-talet, dess betydelse, organisationsstruktur, arbetssätt, aktioner, utställningar m.m, alltså en mer historisk genomgång med enbart en inblick i Grupp 8 och hur de växte som organisation.

Uppsatsen går inte ut på att göra en idéhistorisk analys av Grupp 8 som organisation och hur den spreds. Detta är redan undersökt av Elgán och andra forskare som Emma Isaksson och Eva Schmitz. Isaksson har undersökt Grupp 8:s och andra liknande organisationers ideologi - medan Schmitz har analyserat hur Grupp 8 och liknande grupper uppstod och spreds.⁹⁴ Det har även skrivits mycket historia från tidigare aktivister i gruppen, som är vinklat utifrån deras perspektiv.⁹⁵ Det jag istället kommer undersöka är hur dessa händelser, efter den ideologiska övergången som b.la. belysts av Elgán, bemöttes av omvärlden och hur detta i sig kunde skildra synen på radikalfeminismens framväxt/idéer. Jag kommer ha mitt fokus på den senare delen av 70-talet och den dominerande bilden kring gruppen då. I artikeln belyser Elgán i några korta utdrag hur Grupp 8 bemöttes i tidningar i början av dess verksamhet, men utan någon vidare analys. Elgán belyser också en positiv bild av media, då hon poängterar att den var ett hjälpmedel för gruppen som gjorde att fler anslöt sig och lyssnade på dem.⁹⁶

---

⁹² Elgán, Elisabeth (red.), *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, Samtidshistoriska institutet, Södertörns högsk., Huddinge, 2001. [elektronisk resurs], 4-6.

⁹³ Elgán, *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, 20, 23.

⁹⁴ Isaksson, Emma, *Kvinnokamp: synen på underordning och motstånd i den nya kvinnorörelsen*, Atlas, Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2007, Stockholm, 2007 & Schmitz, Eva, *Systerskap som politisk handling: kvinnors organisering i Sverige 1968 till 1982*, Department of Sociology, Lund University, Diss. Lund : Lunds universitet, 2007, Lund, 2007.

⁹⁵ Elgán, Elisabeth, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, Makadam, Göteborg, 2015, 10.

⁹⁶ Elgán, *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, 11.

Därmed framstår media i artikeln som nödvändig för gruppens spridning. Men var det en spridning de alltid önskade?

Elgáns avhandling, *Att ge sig själv makt*, har en betydande roll i arbetet då den ger mest underlag för historien kring Grupp 8. Den ger sammanhang, förståelse och kunskap som hjälper mig förstå vilka aktioner Grupp 8 gjorde, hur arbetet såg ut internt och hur *Kvinnobulletinen* var utformad.⁹⁷ Alltså den interna utvecklingen i form av att vara en organisation och de utmaningarna som följde detta. Boken är en genomgång av deras arkiv och praktik med avsikten att ge en nyanserad bild av vad gruppen stod för samt utvecklades. Grupp 8 hade som sagt många interna konflikter, och därför är det enligt henne intressant hur gruppen anpassade sig efter detta.⁹⁸ Min fråga är snarare är: hur anpassade sig media efter detta, framförallt efter den ideologiska omsvängningen?

Elgán menar att det blir möjligt att diskutera vad 1970-talets feminism, i form av Grupp 8, har inneburit för feminismen i stort och vilken effekt den kan ha haft på jämlikhetsdebatten genom att analysera arkiven.⁹⁹ Dock anser jag att en undersökning av deras betydelse enbart genom arkiven blir ofullständig utan en koppling till medias roll. Framförallt när den hade kopplingar till radikalfeminismen som kunde upplevas som hotfull. Med detta menas att deras betydelse kan undermineras av att media skapar en negativ bild av dem. För att verkligen förstå om Grupp 8 faktiskt hade möjlighet att nå ut till folk och framställa sig själva på ett rättvist sätt, är det motiverat att inkludera medias makt. Elgán har ett underlag för medias innebörd och vad den stod för, men hur detta bemöttes lämnas otolkat.

Hon nämner även att, trots att det oftast framstod en positiv bild av gruppen som framgångsrik, fanns det många andra uppfattningar som såg Grupp 8 som manshatare eller extremister.¹⁰⁰ Elgán synliggör den ideologiska omvändning Grupp 8 gjorde under senare delen av 1970-talet i boken, men lämnar den öppen för analys i form av medias bemötande kring frågorna som uppstod. Anledningen bakom detta är att hennes fokus

---

⁹⁷ Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 11, 16.

⁹⁸ Ibid, 9 & 11.

⁹⁹ Ibid, 9.

¹⁰⁰ Ibid, 9.

ligger på den interna debatten kring omvälvningen och inte på den offentliga, som formade vilka Grupp 8 var utåt i landet. Trots att det har gjorts en betydande forskning från hennes sida kring Grupp 8, så anser jag att det fortfarande fattas mycket kring medias roll i det hela och radikalfeminismens framväxt. Min uppsats vill fylla den luckan och bidra till mer forskning kring Grupp 8 som en viktig organisation under denna komplexa tid, som kunde undermineras av medias porträttering.

4. Analys/undersökning

Jag kommer först göra en genomgång kring hur Grupp 8 porträtteras i artiklarna, en händelse i taget, för att sedan jämföra med *Kvinnobulletinens* texter. Min huvudsakliga fråga är: Hur porträtteras Grupp 8?

4.1 Stövlings verk

4.1.1 Artiklar från dagstidningarna

1. “Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?” - av Margareta Garpe¹⁰¹

Hur porträtteras Grupp 8?

I texten nämns Grupp 8 enbart i början, och inte genomgående under artikelns gång. Dock återkopplas gruppen i samband med det som sägs om den amerikanska rörelsen i slutet, vilket skapar bilden av att det är något de också står för.

Artikeln börjar med att nämna att Grupp 8 inspirerades av den amerikanska kvinnorörelsen under sin start, vilken “...tenderat att göra mannen/patriarkatet, till huvudförtryckaren.”¹⁰² Detta skapar intrycket att Grupp 8 också har gjort detta eftersom de nämns i samband. Garpe hävdar att detta skapar en problematiskt motsättning mellan mannen och kvinnan, en så kallad antagonistisk motsättning. Med andra ord: här skapas en bild av att män och kvinnor är i konflikt med varandra.

Garpe kallar den amerikanska kvinnorörelsens huvudtendens “... radikalfeministisk och lesbisk.”¹⁰³ Hon betonar även deras intresse för masturberingskurser och forskning kring jungfrufödelse. Deras mål är att dra sig undan män helt och hållet eftersom de är deras fiender och de hatar dem. “Och de lesbiska separatisterna...”¹⁰⁴ vill ha en lesbisk nation,

---

¹⁰¹ Garpe, Margareta, “Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?”, *Aftonbladet*, 12/7 1977.

¹⁰² Garpe, “Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?”, 1977.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Ibid.

som frodas av gynergin. De vill alltså återupprätta ett matriarkat som de, enligt henne, anser en gång har funnits. I dessa ambitioner finns, enligt Garpe, "... en önskan om att ersätta ett förtryck av kvinnan, med ett av mannen istället."¹⁰⁵ Därmed skapas en negativ bild här av rörelsen (Grupp 8) där det verkar som att de eftersträvar att bygga upp en ny nation - som istället bygger på ett mansförtryck.

Hon tycker även kvinnornas politiska linje, baserat på "... personliga besvikelser..."¹⁰⁶, i form av våldtäkter och förakt, är problematiskt. Hon anser att detta är att passivera sig på mannens villkor och att kvinnorna är lesbiska för att det är en politiskt taktik. Hon anser alltså det som deras arbete grundar sig i och hur de arbetar mot förtrycket, härstammar ifrån besvikelser - vilket jag anser vara ett ord som inte skapar en så allvarlig bild av de problem de utgår ifrån. Hon väljer även att framhäva de delar av feminismen som masturberingskurser, jungfrufödelse och att basera sig på kvinnors egna erfarenheter på ett generaliserande sätt. Hon förklarar inte resonemangen bakom utan osynliggör dem och fokuserar på aspekter som sätter rörelsen i en position som oförståelig.

Hon tycker också deras arbetssätt är problematiskt i den aspekten att det endast fokuserar på kvinnans reproduktiva funktion: barnafödande och gynekologi. I samband med detta hävdar hon att rörelsen inte bryr sig om frågor som rör, fred, daghem, arbete, teknologi m.m. Skribenten målar alltså upp en bild av att kvinnorna inte bryr sig om sådana här frågor utan allt fokus är på dem själva och ett möjliggörande av en lesbisk nation. Hon hävdar i slutet att hon hoppas, där den svenska kontexten kopplas in mer, att Stövling har fel att utvecklingen i Sverige är på väg mot den amerikanska. Hon framställer alltså allting hon har lyft upp som högst problematiskt och ingenting som vi Sverige ska eftersträva. Artikeln bekräftar också att den offentliga identiteten är formulerad utifrån journalistens individuella preferenser och värderingar i kontrast till det rörelsen står för, som Zoonen belyser.¹⁰⁷ Artikeln bygger på och understryker skribentens egna värderingar.

---

¹⁰⁵ Ibid.

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Van Zoonen, E. A. The Women's Movement and the Media: Constructing a Public Identity. *European Journal of Communication*. Vol.7 nr. 4, 1992: 453–476, 470.

I slutet kopplar hon som sagt in Grupp 8 - och ingen annan grupp - i förhållande till allt som har sagts. Hon uttrycker det såhär: "Skulle Grupp 8 som organisation slå om till en linje där mannen är huvudfienden och manshatet upphöjs till en politisk strategi, så kommer Grupp 8 hamna utanför den växande kvinnorörelse..."¹⁰⁸

Här påstår hon också att rörelsen i sig bygger på ett hat mot män och att detta är deras politiska linje. Hon porträtterar dock inte Grupp 8 specifikt som denna rörelse, vilket är viktigt att betona då hon inte kopplar in dem hela tiden. Men Grupp 8 förknippas klart med rörelsen p.g.a. hennes inledning och även för att hon uttrycker oroligheter kring att Grupp 8 rör sig åt detta håll. Därmed skapas en bild av Grupp 8 för publiken som en kvinnoorganisation som kommer bygga sin politiska linje på hatet mot män och bli lesbiska separatister med en klart negativ klang. De bryr sig inte heller sig om övriga aspekter i samhället, enbart jungfrufödelse och mastruberingskurser.

Dessutom antyds det att de vill ersätta förtrycket mot kvinnor med ett mot män, vilket i sig kan tolkas som skrämmande för läsaren och ingenting de vill stötta. Grupp 8 utgör genom denna framställning nästan ett hot. Att också enbart nämna Grupp 8, och ingen annan organisation, visar på att det finns förutfattade meningar kring gruppen. Därmed kan man också se att Zoonens beskrivning av kvinnorörelsen stämmer in i detta fall. Kvinnorna beskrivs här inte helt representativa för "vanliga" kvinnor utan högst problematiska, som avvikande. Det kretsar också kring att lyfta fram lesbiskhet och stereotypiska bilder av kvinnorörelsen, samt Grupp 8, som Ureta också belyser med sin artikel.¹⁰⁹

2. "Splittring i kvinnornas kamp" - av Barbro Werkmäster¹¹⁰

Hur porträtteras Grupp 8?

---

¹⁰⁸ Garpe, Margareta, "Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?", *Aftonbladet*, 12/7 1977.

¹⁰⁹ Van Zoonen, *The Women's Movement and the Media: Constructing a Public Identity*, 474. & Ureta, Ainara Larrondo. (In)visibility of feminism in the media. The depiction of the second-wave women's movement in Spain, *Feminist Media Studies*. Vol. 20, nr.1, 2020: 70-85, 80.

¹¹⁰ Werkmäster, Barbro, "Splittring i kvinnornas kamp", *Aftonbladet*, 13/07 1977.

Precis som i den första artikeln nämns inte Grupp 8 genomgående utan kopplas in i relation till det som nämns. För att se vilken bild som skapas av Grupp 8, ska jag som tidigare beskriva hur skribenten framställer den amerikanska rörelsen.

Werkmäster påstår att tidningen som Stövling är med och redigerar i, *A för Amazon*, "...präglas av en ny herrefolksmentalitet..."¹¹¹ Detta innebär med andra ord att kvinnorörelsen står för en ny överklass som står över andra människor och förtrycker dem. Hon poängterar också att hon först trodde att handlingsprogrammet för den nya kvinnokampen i Sverige var "... en schattering, om än gräll..."¹¹² Ideologin som den nya kampen bottnar sig i är alltså problematisk menar hon, och måste analyseras. Hon skapar därmed medbetydelsen att den nya rörelsens byggstenar är irrelevanta som Garpe påstod och inget väsentligt. Anledningen till att man måste analysera vad den nya rörelsen står för, beror på att det "[a]nnars är det risk för att den svenska kvinnorörelsen slår in på en väg som är destruktiv istället för konstruktiv."¹¹³ Hon skapar därmed bilden att denna nya rörelsen är farlig och förstörande i och med ordet destruktiv, och att om den svenska kvinnorörelsen följer i dessa spår, blir den också detta.

Hon anser att Stövlings bok, där ideologin tar uttryck, inte går ut på "...jämlighet utan maktbyte."¹¹⁴ Hon påstår att hon ser en ny "...herrefolksideologi där kvinnor är de nya "herrarna."¹¹⁵ "Den har inte mycket gemensamt med feminism."¹¹⁶, anser hon. Hon skapar därmed en medbetydelse av dem som icke-feministiska, ojämlika men framförallt förtryckande och farliga. Hon tycker också deras kamp bygger på en romantisk historieuppfattning, och inte på en konkret verklighet, vilket skapar en bild av rörelsen som flummig och irrationell. Hon lyfter även andra romantiska drag som hon ser i ideologin: "...talet om att kvinnor står närmare naturen än män, uppvärderingen av känslor och intuition som avstamp för handlingar och en fascination inför det mytiska

---

¹¹¹ Werkmäster, "Splittring i kvinnornas kamp", 1977.

¹¹² Ibid.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Ibid.

¹¹⁵ Ibid.

¹¹⁶ Ibid.

och demoniska."¹¹⁷ Hon sätter detta i kontrast till rationellt tänkande, vetenskapliga metoder m.m. Hon kallar detta för en "...anti-intellektualism."¹¹⁸, ett begrepp som skapar medbetydelsen att de inte besitter någon kunskap och att man inte bör lyssna på dem. Därmed skapar hon en bild av rörelsen som oförmögna att agera rationellt, samt agerar endast på känslor och anförtror sig till andlighet. De betraktas även som känslomässiga i detta, vilket är stereotypiskt att anta om kvinnor. Att även sätta detta i kontrast till något antyder på att det ena är bättre än det andra. Hon tycker även rörelsen har "...en betoning av moderlighet, knutet till det biologiska moderskapet."¹¹⁹, i en negativ bemärkelse. Hon, liksom Garpe, väljer att framhäva den del av kvinnorörelsen som gör den oförståelig eller snarare annorlunda, utan förklaringarna bakom detta. Detta osynliggör gruppens ambitioner, samt skapar bilden av att de inte bryr sig om andra frågor i samhället.

Werkmäster fortsätter med att främmandegöra gruppen: "...de starka som tänker, de moderliga, intuitivt kännande, förvirrade som följer med."¹²⁰ Hon avslutar med "[ä]r detta något annat än elit och massa?"¹²¹ Hon menar alltså att den nya rörelsen är en "massa" som bara ska följa med och är även smått förvirrade - nästan galna och oförståeliga. De är alltså inga betydelsefulla människor som har något att komma med. Hon som Garpe hävdar även att "[u]pphov till allt ont är männen."¹²² enligt ideologin och männen ses som våldsamma, sekundära, tråkiga, falska osv. Därför tål inte kvinnorna männen, eller de kvinnor som är inblandade med dem. "De vill ha en lesbisk ren stat..."¹²³ med jungfrufödelse.

Därefter, i slutet av artikeln, kopplar hon bara in Grupp 8. Hon påstår att i nummer 1 & 2 av *Kvinnobulletinen* år 1977 finns tankegångar från Stövlings verk *Återtagandet* och *A för Amazon*. Alltså kan nästan allt som artikeln nämnt om kvinnorörelsen kopplas till Grupp 8. Hon fortsätter med att säga att det finns stora artiklar i tidskriften om

---

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Ibid.

¹¹⁹ Ibid.

¹²⁰ Ibid.

¹²¹ Ibid.

¹²² Ibid.

¹²³ Ibid.

lesbianism och prostitution - utan att det klargörs om det är gruppens åsikter. Hon hävdar också att de flesta bidragen i tidningen är anonyma och tycker därmed inte Grupp 8 tar ansvar för sina handlingar. Detta konstruerar en bild av att Grupp 8 visar sådana här tendenser men står inte för handlingarna. Hon tycker också att intervjun i tidningen med Stövling var okritisk - vilket antyder att de håller med henne. Trots att hon påstår att det är oklart om gruppen står bakom artiklarna, är det alltså som om Werkmäster redan antagit att gruppen är på väg in i denna linje. Och eftersom hon lyfter detta om Grupp 8, och enbart Grupp 8, i koppling till rörelsen finns det säkert läsare som har trott att de närmar sig ideologin.

Sista rubriken som hon har är "Nazistiska ingredienser"¹²⁴ och att bara ha detta i sig i samband med rörelsen skapar en negativ bild. Här kopplar hon också in Grupp 8 och anser att gruppen måste tydliggöra var de står - för det är ett stort problem om de står bakom denna rörelse. Hon kopplar den till nazismen "[a]lla de komponenter som jag har dragit fram ur A och Återtagandet ingår i nazismens ideologi..."¹²⁵ Hon menar därmed att om Grupp 8 fortsätter i denna linje, kommer de liknas vid en nazistisk organisation, vilket är en väldigt avskräckande bild och skapar en farlig och hatisk medbetydelse.

I de sista meningarna varnar skribenten för att man måste vara försiktig eftersom den nya rörelsen nått ut till fler kvinnor. Hon förklarar: "[v]i kan slås omkull både utifrån och inifrån."¹²⁶, vilket antyder att Grupp 8 redan nu betraktas som ett hot. Detta bekräftas i form av att hon därefter säger att den nya rörelsen splittrar kvinnokampen, och om Grupp 8 fortsätter på denna väg, kommer de också göra detta. Även här kan vi se hur skribenten utifrån sina egna värderingar formulerat artikeln, då den inte håller med kvinnorörelsens ideologi. Dessutom visar den på samma tendenser som ovan nämnda skribent, om hur kvinnorörelsen beskrivs med stereotypiska uttryck såsom lesbiskhet, att de endast drivs av känslor och att de är ett hot mot samhället.

4.1.2 Från Kvinnobulletinen

---

¹²⁴ Ibid.

¹²⁵ Ibid.

¹²⁶ Ibid.

1. "SVAR: Kvinnobulletinen är ingen programförklaring"¹²⁷

Hur ser Grupp 8 på situationen själva?

Grupp 8 nämner att den vanligaste kritiken de brukar få är att det som skrivs i *Kvinnobulletinen* inte är deras ståndpunkt. Denna kritik bygger dock på en missuppfattning enligt dem, där man tror att allt som står i *Kvinnobulletinen* måste uttrycka Grupp 8:s ståndpunkt. De skriver i svaret att de ska: "... naturligtvis arbeta i enlighet med den målsättning Grupp 8 har..."¹²⁸ Dock poängterar de väsentligheten kring att de för en debatt och att alla riktningar inom kvinnorörelsen måste komma till tals, för annars - uppfattar jag det som - blir det för ensidigt. De tycker också att kritiken visar på att någonting är fel och de ska det ta på allvar. Därmed tydliggör de att *Kvinnobulletinen* inte enbart innehåller Grupp 8:s åsikter, och samtidigt uttrycker de inte något problem med att inspireras eller lyssna på andra.

Därefter skriver de, "[d]et verkar som många oroar sig för att vi skenat iväg och blivit radikalfeminister och manshatare och hädanefter tänker klara oss utan män i kampen."¹²⁹ De påstår även att: "[v]i för inte fram radikalfeminismen som en Grupp 8:s ståndpunkt för att vi publicerar en intervju med Britta Stövling."¹³⁰ Därmed klargör de här att de inte står bakom detta, eller i alla fall inte den version som framställs i artiklarna. Däremot, anser de, "... presenterar en syn på kampen, något nytt och aktuell att ta ställning till."¹³¹ Därför kan man se Grupp 8 som öppen för dessa åsikter och låter sig inspireras, men inte så att de intagit det själva fullständigt. De lyfter även fram att lesbisk kamp är ett känsligt kapitel och något som inte många vet mycket om. De antyder därför, enligt mig, att detta är extra viktigt att tala om istället för något att avvisa. Sedan fortsätter de med att säga att många inte tycker det angår heterosexuella

---

¹²⁷ Grupp 8, "SVAR: Kvinnobulletinen är ingen programförklaring", *Kvinnobulletinen nr 3*, 1977.

¹²⁸ Grupp 8, "SVAR: Kvinnobulletinen är ingen programförklaring", 1977.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Ibid.

vad denna rörelse står för - men de klargör dock att den lesbiska kampen är en del av kvinnokampen.

De tycker att den lesbiska kampen har kommit en bra bit på vägen när det gäller insikten att kvinnan måste hitta sin identitet och frigöra sig från snedvridna könsroller och värderingar. Så gruppen försvarar fortfarande vissa insikter i rörelsen, inte allt, men de talar om väsentligen i att lyssna på den. De står t.ex. bakom att kvinnor måste faktiskt föra denna kamp själva, men inte för att de hatar männen, vilket de tydliggör. De poängterar även att kvinnor inte kan stödja sig på männen, utan de måste föra kampen själva. De anser att männen också måste frigöra sig från sina roller - "...så att vi gemensamt kan ta upp kampen för socialismen."¹³² Därmed antyder de att den grundläggande frigörelse från kvinnoförtrycket möjliggör frigörelse från andra förtryck - vilket denna feminism står för. Därmed bygger de vidare på samma tankesätt som ideologin. De tydliggör även att de anser att kvinnokamp inte bara är lesbiska kvinnors kamp, det är allas kamp. Här kan man se antydningar att de anser att kvinnor gemensamt ska föra kampen, utan männen.

Utifrån texten i helhet kan man därför utläsa, enligt min uppfattning, att Grupp 8 inte står bakom allt som finns inom rörelsen. Gruppen har inte heller omvänt helt och hållet till denna linje. Dock poängterar de att det är väsentligt och viktigt att lyssna på vad rörelsen har att säga, och att vissa insikter faktiskt stämmer som t.ex. att man först och främst måste arbeta mot kvinnoförtrycket. Framförallt är gruppen öppna för debatt kring hur man ska föra kampen, och inte låsta på en väg - därför välkomnar de många perspektiv i *Kvinnobulletinen*. Gruppen har fortfarande en socialistisk grundpelare och gruppen påpekar även männens plats i kampen i form av att fundera över sin roll i det hela. Framförallt lyfter de fram att man inte måste vara lesbisk bara för att man kämpar enbart för kvinnor.

4.2 Kvinnohuset

---

¹³² Ibid.

4.2.1 Artiklar från dagstidningarna

1. “Kvinnorna osams om kvinnohuset” av Björn Jerkert¹³³

Hur porträtteras Grupp 8?

Jerkert börjar med att belysa att det blivit en intern strid i kvinnohusgruppen. Efter påståendet lyfter han upp ett citat av gruppen som bröt sig ut ur Kvinnohusgruppen, som hävdade att de blivit “...utsatta för omstörtande verksamhet...”¹³⁴, av Grupp 8 och lesbisk front. Detta skapar direkt bilden av vilka som är de utsatta i situationen, och vilka som är förövarna. Den andra gruppen fortsätter med att påstå att Grupp 8 b.l.a., “...vänt upp och ned på alla stormöten och velat ändra på i stort sett allt som Kvinnohusgruppen varit överens om förut...”¹³⁵ Därmed porträtteras Grupp 8 som oförmögna till att samarbeta, och att de inte lyssnar på de andra kvinnorna. Dessutom belyses att “[l] lesbisk front och Grupp 8 vill ha egna lokaler i huset på bekostnad av den sociala verksamheten”¹³⁶, vilket ger bilden av att Grupp 8 är själviska och inte bryr sig om kvinnorna som behöver hjälp.

Det finns också en beskrivning gällande hur Grupp 8 betedde sig under ett stormöte. Enligt gruppen, “[d] et var en otäck stämning från början.”¹³⁷ Det beskrivs att Grupp 8 “...agerade med handklappningar, stampningar, buanden och rop om att de var den verkliga kvinnorörelsen.”¹³⁸ Därmed framställs gruppen som översittare, gapiga och nästan aggressiva. Det skapar också en bild av att gruppen var rädda för dem. Detta bekräftar en annan bild från Zoonen gällande kvinnorörelsen, att de ofta beskrivs som hysteriska.¹³⁹ Grupp 8 framställs också som att inte heller vill lyssna på de andra eller kompromissa. Grupp 8 påstås också att säga under ett annat möte: “[v]i ger fan i

---

¹³³ Jerkert, Björn, “Kvinnorna osams om kvinnohuset”, *Dagens nyheter [DN]*, 20/12 1978.

¹³⁴ Jerkert, “Kvinnorna osams om kvinnohuset”, 1978.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ Ibid.

¹³⁸ Ibid.

¹³⁹ Van Zoonen, *The Women’s Movement and the Media: Constructing a Public Identity*, 474.

verksamhetsberättelsen, vi är ingen byråkrati, vi kvinnor jobbar inte som männen.”¹⁴⁰

Grupp 8 framställs som om de inte verkar ta hänsyn till övriga medlemmar i kvinnohusgruppen eller den tidigare planen.

Det är viktigt att betona att detta inte är Jerkerts egna beskrivningar, utan beskrivningar från en intervju han har genomfört med den andra gruppen. Han har däremot valt vilka citat, framställningar och vad som ska komma med. Han kunde valt att ifrågasätta påståendena eller också framhäva andra grupperns perspektiv. Men han har valt att porträttera Grupp 8 utifrån den andra gruppens syn. Trots att den inte innehåller hans beskrivningar, så är det fortfarande han som har “skapat” artikeln genom att välja ut vad man ska framhäva eller inte framhäva. Som Ureta förklarar, synliggörs och osynliggörs alltså Grupp 8 på samma gång. Å ena sidan nämns de i samband med ett kvinnohus, å andra sidan framhävs inte alla nödvändiga aspekter kring händelsen, och särskilt inte utifrån Grupp 8:s perspektiv. Grupp 8:s framträdande blir därmed begränsat, inom en bestämd ram utifrån skribentens värderingar. Precis som Ureta nämner, sätter medias diskurser villkor på feminismen. Den utnämner vad den står för och hur pass väsentlig den är. Antingen är den effektiv eller är den besvärlig, och i detta fall är den det sistnämnda.¹⁴¹

Han fortsätter sedan själv att beskriva situationen. Han påstår “[n]u hävdar den nya majoriteten att de är Kvinnohusgruppen.”¹⁴² Inte att de självklart är det. Han skriver också att gruppen har röstat bort den gamla projektgruppen, alltså skapas en medbetydelse här av att de nästan sparkat ut dem. Han betonar även igen, själv, att “[d]e vill ha egna lokaler i huset och helst ingen socialjour.”¹⁴³ Därmed understryker detta att han delar synen som har beskrivits av den utbrytande gruppen och visar stöd för denna, inte Grupp 8. Efter detta citerar han den andra gruppen igen, som anser att huset ska vara: “...ett hus för kvinnor i nöd, inte ett kvinnocenter för politisk kampverksamhet.”¹⁴⁴, vilket indirekt syftar till vad Grupp 8 och övriga vill ha huset till. Därmed skapas

---

¹⁴⁰ Jerkert, Björn, “Kvinnorna osams om kvinnohuset”, *Dagens nyheter [DN]*, 20/12 1978.

¹⁴¹ Ureta, (In)visibility of feminism in the media. The depiction of the second-wave women’s movement in Spain, 70-72.

¹⁴² Jerkert, Björn, “Kvinnorna osams om kvinnohuset”, *Dagens nyheter [DN]*, 20/12 1978.

¹⁴³ Jerkert, “Kvinnorna osams om kvinnohuset”, 1978.

¹⁴⁴ Ibid.

medbetydelsen att Grupp 8 endast vill ha huset för sina egna ändamål; för att få kvinnor att sammansluta sig och gå till kamp. Inte för att stödja dem i nöd. Ordet "kampverksamhet" understryker detta och tydliggör även att man redan har en bild av gruppen som upprorisk. Detta är också ett exempel på hur journalisten utifrån sina preferenser skriver artikeln då han inte håller med Grupp 8, och gör därmed inga försök för att skydda dem.

En av kvinnorna i den nya gruppen kallar även de sista mötena för kupp försök, vilket skapar intrycket att Grupp 8 radikalt och utan hänsyn skulle förändra hela kvinnohuset. Just begreppet kupp försök skapar medbetydelsen att en grupp försöker förändra en hel grundläggande verksamhet. Tidigare medlemmen anser även att gruppen "...infiltrerade, provocerade, misstänkliggjorde, förhalade och hånade..."¹⁴⁵ under mötet - vilket är negativa ord som bidrar till en bild av Grupp 8 som lömska. I framtiden kommer folk förmodligen inte ha en lika stor tillit till Grupp 8 eller vilja samarbeta med dem eftersom denna bild skapas av dem. I sista stycket lyfts fram att Sangreorio från Grupp 8 har svarat på kritiken, men efter uppläsningen av intervjun ville hon inte medverka.

2. "Alla kvinnors hus" av Gunilla Wettergren¹⁴⁶

Hur porträtteras Grupp 8?

Wettergren börjar med att hävda att splittringen av kvinnohusgruppen inte var någon överraskning för henne eftersom kvinnohuset var hotat. Efter detta konstaterar hon att den 5 december var hon på en av gruppens möten, "...och kunde se hur Grupp 8 och Lesbisk front-medlemmar hade satt igång sabotaget."¹⁴⁷ Hon kunde då ana, antyder hon, att Grupp 8 b.l.a. skulle sabotera för gruppen och att de utgjorde ett hot för huset redan från början. Direkt igen målas gruppen upp som skurkaktiga, det är de som förstör för möjlighörandet av huset.

---

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Wettergren, Gunilla, "Alla kvinnors hus", *Aftonbladet*, 8/1 1979.

¹⁴⁷ Wettergren, "Alla kvinnors hus", 1979.

Wettergren hävdar också att: "[d]eras mötes- och sabotagemetoder, följer det gamla vanliga mönstret från splittarna och lössen i den röda fanans veck."¹⁴⁸ Hon kallar dem alltså splittrare av gruppen, allt ansvar läggs på dem. Dessutom så beskriver hon dem som löss i den röda fanans veck, där löss t.ex. får medbetydelsen ohyra, ett negativt begrepp. Röda fanan är en symbol för socialism och givit upphov till b.la. Sovjets och Kinas flagga, vilket gör att gruppen associeras till detta. Trots att hon bara hävdar att deras metoder följer samma mönster, så finns en antydning av att hon syftar på Grupp 8. Metoderna i sig handlar om att de buar när andra framför sina åsikter, och jublar när de själva talar. Därför målas en bild av att de inte lyssnar på andra och är partiska, samt använder skamliga metoder för att höras.

Wettergren lyfter upp att hon frågade en *8:a* varför de ville äventyra huset nu när kommunen är positiv till målplanen. Hon svarade enligt henne, med ett finurligt leende (ger medbetydelsen att hon är lömsk, opålitlig): "[v]i behöver inte informera kommunen om att målsättningen har ändrats förrän vi har fått huset..."¹⁴⁹ I och med detta citat uppfattas gruppen som luriga och lögnaktiga. Att de ska lura kommunen med att få huset, och inte berätta vad de faktiskt ska ha det till. Hon påstår även att den sakliga orsaken till splittringen var att Grupp 8 intresserade sig för huset när grovjobbet var gjort och det såg ut att bli verklighet. Detta gör att man tror att Grupp 8 inte är pålitliga i den bemärkelsen att de tar över ett arbete som är gjort, och sedan kör över samt sparkar ut dem som har gjort arbetet. Hon hävdar även som Jerkert att gruppen ville avveckla den sociala jourverksamheten. De avvisade målsättningen enligt henne att huset skulle ge kvinnor skydd, akut vård, stöd m.m. Som läsare får man därför uppfattningen att Grupp 8 inte bryr sig om dessa aspekter av huset, eller om kvinnor som faktiskt behöver hjälp, enbart den politiska aspekten. Hon påstår även att gruppen inte heller tyckte att kvinnorna ska få professionell hjälp, utan "[d]et räcker med systerskap,"¹⁵⁰ är parollen.

Hon tycker dock att deras handlingar visar vad talet om systerskap är värt - eftersom "[d]e sätter sina sekteristiska politiska syften före allt annat, till och med före de

---

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Ibid.

misshandlade kvinnornas akuta behov.¹⁵¹ Därför skapas intrycket av att Grupp 8 struntar i det systerskap de påstår stå för, och det de bygger sin verksamhet på. Istället verkar gruppen gå emot sig själva, vilket framställer dem som lögnaktiga. Dessutom skapas en bild av att gruppen bara bryr sig om sig själva, inte kvinnor som faktiskt far illa. Sedan i förhållande till detta lyfter hon ett annat citat från Grupp 8 "[d]et får inte bli en sorgens hus..."¹⁵², som om gruppen ser det som något negativt att misshandlade kvinnor ska tas hand om. De verkar antyda att det blir för nedstämt och ingenting man vill eftersträva.

Hon avslutar med att säga att "[n]u när splittringen är ett faktum finns det bara en förening som håller fast vid den tidigare rimliga målsättningen: den nya "Alla kvinnors hus."¹⁵³ Hon framställer den andra gruppen i positiva ordalag och tillägger också hur många medlemmar den nya gruppen har fått, samt att den fått stöd kommunen och annat håll. Som Ureta belyser spelar det en betydande roll hur skribenter väljer att porträttera kvinnorörelsen för hur publiken i sin tur bemöter dess krav.¹⁵⁴ Det fanns därför en chans att läsarna hamnade på den andra kvinnogrupperns sida genom den positiva porträtteringen. Det handlar också om att framhäva endast en sida av händelsen, vilket utelämnar alternativa förklaringar och ger en porträttering av gruppen som endast manipulerande och självisk. Dessutom spelar skribentens egna värderingar en avgörande roll, som beskyddar den andra gruppens sida av saken eftersom hon håller med dem. Detta understryks då hon kallar deras målsättning den enda "rimliga", inte Grupp 8:s.

4.2.2 Från Kvinnobulletinen

1. "Svaren som Aftonbladet vägrade ta in"¹⁵⁵

---

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ Ibid.

¹⁵⁴ Ureta, (In)visibility of feminism in the media. The depiction of the second-wave women's movement in Spain, 80.

¹⁵⁵ Grupp 8, "Svaren som Aftonbladet vägrade ta in", *Kvinnobulletinen nr 1*, 1979.

Grupp 8 skriver att Wettergrens artikel "...våldsamt förtalade kvinnohusgruppen och uppmanade till stöd för utbrytarfraktionen Alla kvinnors hus."¹⁵⁶ Namnet utbrytarfraktionen understryker att den andra gruppen bröt sig ut, inte att de sparkade ut dem som tidigare nämnt. De anser även genom uttrycket "våldsamt förtalade" att Wettergren baktalade gruppen grovt och spred därför lögn om dem. De nämner även att de har beskyllts för att ha saboterat visionen som kvinnohusgruppen ansågs ha. De tyckte detta var en grov smutskastning och de gick in i svaromål. De klargör därmed att de inte har saboterat visionen i och med att det var en "grov smutskastning" - en felaktig anklagelse. P.g.a. utpekningen och baktalandet, samt enligt all pressetik, ansåg de att de hade rätt till en replikrätt. Men detta gick inte, belyser de, eftersom de på ledarsidan (på Aftonbladet) mottogs med: "...iskalla oförskämdheter samt meddelandet om att "organisationer som vi inte har replikrätt."¹⁵⁷ Grupp 8 påstod alltså att "[y]ttrandefriheten är avskaffad på Aftonbladet! Men icke i Kvinnobulletinen."¹⁵⁸ Detta är alltså att betrakta som ett svar på artiklarna som talade illa om Grupp 8 i samband med kvinnohuset, och deras sida av saken. Men viktigt att notera är att de inte fick svara på artiklarna på Aftonbladet och därmed inte framhäva sin sak av händelsen i media utanför deras egen, d.v.s *Kvinnobulletinen*.

Grupp 8 anser att ett kvinnohus är en naturlig följd av den nya kvinnorörelsen och gruppens start av det. De tycker alltså att kvinnokampen och ett kvinnohus hör ihop, de förutsätter varandra. De belyser därefter att "...massmedia har så till den milda grad förvrängt seriös information från Kvinnohusgruppen, att många säkert är grundligt förvirrade."¹⁵⁹ Härmed klargör de att den information som nått ut till läsarna är felaktigt och någonting som säkert missuppfattas. De skiljer på, med hänvisning till andra kvinnohus i europa, rena kvinnomisshandelcentrum och kvinnohus (som finns i större europeiska städer.) Dessa kvinnohus är till för alla kvinnor, inte bara de som behöver akut hjälp. De anser med andra ord inte att ett kvinnohus bör vara utan hjälp, men inte så att detta är dess enda syfte. De ser kvinnohusen "...som träffpunkter och aktivitetshus,

---

¹⁵⁶ Grupp 8, "Svaren som Aftonbladet vägrade ta in", 1979.

¹⁵⁷ Ibid.

¹⁵⁸ Ibid.

¹⁵⁹ Ibid.

och här finns alltid den organiserade kvinnorörelsen som en oumbärlig del i helheten."

160

Kvinnorörelsens insikter måste alltså utgöra en del i kvinnoförtrycket, annars kommer förtrycket aldrig upphävas. Att enbart ha ett hus där man hjälper kvinnor i nöd, utan att faktiskt göra någonting av deras erfarenheter och tala om vad detta beror på, hjälper dem inte vidare i livet uppfattar jag deras synpunkt som. Kvinnor ska söka hjälp där som svaga, inte förtryckta verkar det som i den andra gruppens fall. Detta förändrar dock inte deras liv, menar Grupp 8, utan bara hjälper dem tillfälligt. Gruppen tycker därför att det finns en poäng i att organisationerna är där, inte på bekostnad av socialjouren som de också poängterar. I en annan artikel klargör de att huset är så stort att det räcker för detta, och att det faktiskt står i målsättningen att organisationer ska vara där.¹⁶¹

Kvinnorörelsens insikter är "...att alla kvinnor är mer eller mindre förtryckta och att alla därför har mycket att lära av varandra, och vinner på frigörelse! Detta är grunden för systerskapet."¹⁶² Därför tycker inte Grupp 8 att ett kvinnohus blir fulländat om det är bara en hjälpverksamhet. Det hade varit egendomligt, menar de, om inte kvinnorörelsen hade varit delaktigt i arbetet. Det hade blivit ofullständigt och insikter kring kvinnans förtryck måste vara en del av det. De tycker att "Alla kvinnors hus", "...intar en förmyndarattityd till utslagna kvinnor - som ska "tas hand om."¹⁶³ Alltså menar de att de bara blir kvinnors beskyddare, som skyddar dem från farorna, men talar inte om vad dessa faror beror på. De kallar också detta den "klassiska bluffen", som gruppen bidrar till, där kvinnor lurats att tro att det är någon annan det är synd om (barn, djur, män) och inte dem. Detta är i syftet hålla kvinnorna begränsade enligt dem eftersom: "...den potentiella (revolutionära!) vrede alla kvinnor känner inför sin situation, skulle, om den släpptes loss, kunna användas för att i grunden förändra det här samhället."¹⁶⁴ Därför försöker man kanalisera in den på ofarliga banor enligt dem. "...du är inte förtryckt, så

---

¹⁶⁰ Ibid.

¹⁶¹ Grupp 8, "Beskyllningar och svar", *Kvinnobulletinen nr 1*, 1979.

¹⁶² Grupp 8, "Svaren som Aftonbladet vägrade ta in", *Kvinnobulletinen nr 1*, 1979.

¹⁶³ Ibid.

¹⁶⁴ Ibid.

länge det finns de som är det ännu mer..."¹⁶⁵, intalar man kvinnor. De betonar själva "...att kvinnorörelsens innersta idéer är så farliga att de måste bekämpas med de lägsta medel."¹⁶⁶ Därmed antyds att journalisterna, kvinnogruppen och därmed kommunen som gav dem stöd, inte vill att kvinnohuset faktiskt ska förändra kvinnornas situation.

5 Radikalfeminismens framväxt

Denna porträttering kan delvis ge en inblick i hur 1970-talets Sverige betraktade radikalfeminismens framväxt och tankegångar genom Grupp 8:s händelser. Den första händelsen kopplar gruppen till den amerikanska kvinnorörelsen, vars idéer fick den senare benämningen radikalfeminism. Som tidigare nämnts och som Gemzøe förklarar var detta en tid då radikalfeminismen växte fram som ideologi i USA b.la.¹⁶⁷ Den andra händelsen handlar däremot om hur radikalfeminismens tankesätt tog sig uttryck i ett konkret exempel. Kvinnohuset visar hur radikalfeminismens arbetssätt påverkat Grupp 8, då de uppmuntrar misshandlade kvinnor att utifrån sina erfarenheter agera politiskt. Detta är en central grund i radikalfeminismen.¹⁶⁸

Grupp 8 gjorde många aktioner efter sin omvälvning. Men dessa fick inte alls samma negativa reaktioner. Anledningen bakom detta tror jag är att ingen annan händelse kopplade Grupp 8 med radikalfeminismen så tydligt som dessa gjorde. T.ex. handlade den s.k. sexualbrottsutredningen om att Grupp 8 tillsammans med andra organisationer (b.la partipolitiska) kritiserade den liberala lagstiftningen.¹⁶⁹ Men fortfarande handlade det om att man hjälpte utsatta kvinnor, inte uppmuntrade de till att engagera sig politisk från detta, som i kvinnohusets fall. Den första händelsen visar också att Grupp 8 öppnade sig för ideologins tankesätt och idéer. Fast de i sitt svar tog avstånd från radikalfeminismen, så uppmanade de fortfarande folk att lyssna på vissa delar av rörelsen, särskild lesbiskas frigörelse. Med hjälp av att belysa temat av deras första svar, så tror jag att Grupp 8 inspirerades av rörelsen, men tog avstånd ifrån detta eftersom de

---

¹⁶⁵ Ibid.

¹⁶⁶ Ibid.

¹⁶⁷ Gemzøe, Lena, *Feminism*, 2., [uppdaterade] uppl., Bilda, Stockholm, 2014, 48.

¹⁶⁸ Gemzøe, *Feminism*, 49.

¹⁶⁹ Elgán, Elisabeth, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, Makadam, Göteborg, 2015, 167.

inte vill få mer hat.¹⁷⁰ För hat var det Grupp 8 fick genom kopplingen till radikalfeminismen. Först och främst visar porträtteringen i det första fallet att man såg radikalfeminismens tankar/ideologi som något nytt i Sverige under denna tid, eftersom det fanns en oförståelse och en rädsla kring feminismens idéer. Som tidigare nämnts var begreppet “könsroller” nytt i Sverige på 60-talet. Dessutom existerade inte ett riktigt makbegrepp förutom i vänstergrupperna på 70-talet.¹⁷¹ Därför var det ovant att man talade om kvinnoförtrycket som det mest grundläggande av alla förtryck.¹⁷² Grupp 8 var troligtvis en av de första organisationerna som lyfte dessa tankar som något användbart, inte problematiskt. Det var nytt, och därmed skrämmande. Därför var porträtteringen i första hand negativ och målade upp en problematiskt bild av Grupp 8 och kvinnorörelsen eftersom det i grunden fanns en okunskap.

Porträtteringen åskådliggör också att man upplevde Grupp 8:s och radikalfeminismens tankar som farliga och som ett hot. Det feminismen stod för avvek mycket från tidigare tankegångar. Kvinnorörelsen fokuserade på det privata istället för det offentliga, talade om patriarkatet som den bakomliggande faktorn till allt,¹⁷³ hyllade lesbianismen, fann inspiration i gamla matriarkat, kvinnors speciella andlighet m.m.¹⁷⁴ Radikalfeminismens betydelse var någonting som ansågs skrämmande eftersom det var nya aspekter av livet man tittade på, som tidigare hade betraktats apolitiskt.¹⁷⁵ Detta påstående understryks av att skribenterna använder ord som “destruktiv” och “herrefolksmentalitet” samt jämför den med nazismen. Att just måla upp Grupp 8 som nästan farlig för samhällets säkerhet antyder på ett djupare problem. Detta beror framförallt på att den tidigare enbart socialistiska igång som Grupp 8 hade, fortfarande var i mannens värld. Det var inte längre lika villkor som Grupp 8 krävde, utan egna villkor för kvinnorna.

Som Gemzøe belyser handlade det inte längre om ett “penisavund”, där kvinnorna ville eftersträva det som var högst värderat och ger mest status bland män. Då övertar man

---

¹⁷⁰ Grupp 8, “SVAR: Kvinnobulletinen är ingen programförklaring”, *Kvinnobulletinen nr 3*, 1977.

¹⁷¹ Berggren, Anne Marie, 'Genusbegreppet: dess idéhistoriska utveckling och politiska innebörd', *Statsvetenskaplig tidskrift.*, 2011(113):2, s. 209-227, 2011, 211 & 213.

¹⁷² Gemzøe, *Feminism*, 48.

¹⁷³ Ibid, 48-49.

¹⁷⁴ Ibid, 54-55.

¹⁷⁵ Ibid, 48.

bara patriarkatets värderingar och förändrar inte kvinnornas situation.¹⁷⁶ I Grupp 8 fanns det även medlemmar som ansåg att gruppen inte hade brutit manssamhällets sätt att organisera sig och tog inte tillvara på den kraft medlemmarna hade i form av erfarenheter som förtryckta i egenskap av kvinnor.¹⁷⁷ Som Hirdman förklarar märkte kvinnor även i de mest socialistiska vänstergrupperna att en manschauvinism existerade inom rörelsen.¹⁷⁸ Rörelsen uppstod alltså som en kritik mot andra ideologier - vilket kan skapa starka motreaktioner. Dessutom handlar det om att de framförallt skulle föra denna kamp på egen hand och utan männens inblandning, vilket i sig kan anses oförståeligt för andra. Deras separatiska arbetsmetoder var därmed något nytt, för plötsligt så är männen inte inkluderade i något,¹⁷⁹ vilket i sig kan ses som ovanligt med tanke på de patriarkala strukturerna, då männens makt genomsyras alla aspekter av samhället. Genom den första händelsen hamnar Grupp 8 utanför mannens värld och media ville antingen "dra in dem" igen genom att hota dem, eller frysa ut dem så de, genom den negativa porträtteringen, inte fick folk med sig.

Därför väljer också artiklarna att porträttera alla kvinnor som lesbiska i en negativ bemärkelse. Detta beror på, som det lyfts upp inom radikalfeminismen, att man inte kunde kontrollera kvinnorna - men man kunde förtrycka dem.¹⁸⁰ När kvinnor inom rörelsen, samt Grupp 8 hyllade lesbianism som ett sexuellt och politiskt uttryck behövde man omvandla hyllningen till något i negativ bemärkelse.¹⁸¹ P.g.a. att rörelsen anser att lesbiska har lyckats med insikten att kvinnan måste frigöra sig och skapa en identitet på egen hand, så vill man förhindra att utvecklingen fortsätter åt detta håll. Här tappas kontrollen över kvinnorna, och detta åtgärdas genom förtryck av dem för att ingen ska lyssna på dem.

Detta tyder också på att den "offentliga identiteten" är konstruerad inom en

---

¹⁷⁶ Ibid, 51

¹⁷⁷ Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 226.

¹⁷⁸ Hirdman, Yvonne, *Vad bör göras?: jämställdhet och politik under femtio år*, Ordfront, Stockholm, 2014, 32.

¹⁷⁹ Egeberg Holmgren, Linn (2011). *IngenMansLand [Elektronisk resurs] om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*. Diss. (sammanfattning) Uppsala: Uppsala universitet, 2011, 31.

¹⁸⁰ Gemzøe, *Feminism*, 48-51.

¹⁸¹ Gemzøe, *Feminism*, 55.

liberalfeministisk ram, som Zoonen belyser.¹⁸² Man ser tydligt vilka villkor inom feminismen som är acceptabla, och vilka som är alldeles för radikala. Detta understryks av faktumet att de som skrev artiklarna vid många tillfällen satte feministernas krav och arbetssätt i kontrast till något annat. T.ex. att de fokuserade på fel aspekter av världen och brydde sig inte om fred, daghem, arbete m.m.¹⁸³ Porträtteringen bevisar också att man såg det som ideologin grundade sig i problematiskt. T.ex. så nämndes det i båda artiklarna att det var problematiskt att skapa en politiskt linje utifrån sitt förtryck, eller som en av dem kallade det: "gräll." De förstår inte (eller vill inte förstå) att feminismens linje bygger på ett förtryck från männen i sig, inte från ett hat mot dem som skribenterna påstår.¹⁸⁴

Det handlade även om olika ideologiska grunder och att man inte höll med radikalfeminismens tankar. De liberala feministerna ville fokusera på det offentliga och rättigheterna där, och vänstern ville fokusera på klasskampen. Porträtteringen skildrar därmed även de olika motsättningarna som existerade under denna tid. Därför förs inga utvecklande resonemang i artiklarna kring varför kvinnorna tänker/agerar på ett visst sätt, för att man inte förstår och för att måla upp en problematiskt bild av dem. T.ex. talar man om kvinnorörelsens fokus på reproduktivitet och moderskap, försvunna matriarkat, romantiska historieuppfattningar, uppvärdering av känslor samt andlighet. De påstår framförallt att kvinnorna inte förlitar sig på en konkret verklighet. Men för att förstå detta rätt, så hyllade 70-talets radikalfeminister kvinnors förmåga att föda och nära barn. Man påstod därmed att kvinnan, i positiv bemärkelse, hade ett närmare band till naturen istället för att argumentera emot detta. Inspiration för detta tankesätt fann man i b.la. "svunna tiders matriarkat och gudinnekulturer." Dessa idéer handlar om att man, istället för att bygga vidare på förtryckande krafter, lyfter upp kvinnor och genom berättelserna ger kvinnor inspiration till att lyfta sig själva.¹⁸⁵ Anledningen till att man kan finna detta annorlunda och ovant, tror jag beror på att man omvandlade något som brukar användas som ett argument till att förtrycka kvinnor, till något positivt och

---

¹⁸² Van Zoonen, E. A. The Women's Movement and the Media: Constructing a Public Identity. *European Journal of Communication*. Vol.7 nr. 4, 1992: 453–476, 453.

¹⁸³ Garpe, Margareta, "Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?", *Aftonbladet*, 12/7 1977.

¹⁸⁴ Gemzøe, *Feminism*, 48.

¹⁸⁵ Gemzøe, *Feminism*, 54-55.

förstärkande istället.

P.g.a. allt detta porträtterades Grupp 8 på ett problematiskt sätt, för att många inte ville se att den utveckling som skedde i USA skulle ske i Sverige. Man ville avskräcka läsaren från att lyssna på dem, och skapade därför en bild av dem som t.ex. manshatare samt förtryckare. På detta sätt förlorade de möjligheten att få fler människor med sig. Med hjälp av att belysa temat av t.ex. den första artikeln, handlar det inte om att Garpe vill få fram hur problematisk den amerikanska rörelsen är. Snarare vill hon förklara att hon inte vill att den svenska rörelsen ska gå i samma spår. Genom att problematisera den amerikanska kvinnorörelsen, och sedan relatera denna till Grupp 8 istället för att gå direkt attack mot dem, görs attacken mindre synbar. Grupp 8 görs därmed till bärare av det som den amerikanska rörelsen symboliserar och skapar en negativ samt avskräckande bild av dem. Porträtteringen åskådliggör att synen på rörelsens framväxt var väldigt negativ. Det var inga tankar man ville uppmuntra eller välkomna. Framförallt berodde detta på att rörelsens villkor kunde ses alltför radikala till skillnad från tidigare, delvis för att man inte förstod sig på det för det var en ny ideologisk grund och för att man upplevde det som hotfullt.

I det andra fallet så porträtterades Grupp 8 däremot som boven i fallet, och framförallt som själviska. Här visar porträtteringen att man såg Grupp 8:s inspiration från radikalfeminismen i form av att agera politiskt utifrån sitt förtryck, som problematisk. Denna ståndpunktsfeminism växte även fram under denna tid genom radikalfeminismen b.la. på 1960-70-talet, och var ingenting man tidigare har talat om.¹⁸⁶ Det handlade också om ideologiska motsättningar första hand, framförallt hur ett kvinnohus faktiskt skulle se ut. Anledningen bakom porträtteringen berodde huvudsakligen på att Grupp 8 ville ha en politisk verksamhet utöver socialjouren för kvinnorna. Grupp 8 ansåg att kvinnor inte bara ska få hjälp, utan de även ska få verktyg att kämpa mot det förtryck som skapar detta våld mot dem. Den andra gruppen, "Alla kvinnors hus" som porträtterades som offer, ville enbart hjälpa kvinnorna i nöd och "sätta plåster på sårn" som Grupp 8 uttryckte det.¹⁸⁷ Man ville inte uppmuntra eller höll inte med om att

---

¹⁸⁶ Egeberg Holmgren, *IngenMansLand om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*, 31.

¹⁸⁷ Elgán, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, 257.

kvinnorna skulle agera utifrån sina erfarenheter, som en politiskt linje. T.ex. så ansåg vänstersympatisörer att man skulle börja med klassförtrycket och att uppmana kvinnor att agera politiskt kunde ses som oförståeligt i deras ögon.

De som satt på makten (kommunen) ville inte ge sitt stöd till en politisk verksamhet. De ville bara stötta en hjälpverksamhet. Därför uttrycktes Grupp 8 som skrukarna i media för att få dem ur bilden. Denna tanke understryks av Grupp 8 själva. I en artikel nämner de att de kanske förhindrades att ha lokaler i huset p.g.a att "Alla kvinnors hus", som hade försänkningar i socialdemokratin, inte de ville samarbeta med utomstående, eller framförallt kvinnorörelser som Grupp 8. Detta p.g.a. rädslan över att de ska ta över eller för att de ville förvandla huset till en politisk verksamhet där kvinnor faktiskt har en möjlighet att förändras. Detta skulle även hota den andra gruppens "toppstyre."¹⁸⁸ Genom att läsa av temat i Grupp 8:s svar, ansåg de att de förhindrades att delta i kvinnohuset p.g.a. deras ideologiska grund. De påstår att ifall man skulle utlösa kvinnornas riktiga vrede kunde detta förändra samhället. Detta ville man inte uppmuntra och behövde därmed "kanalisera" in det i ofarliga banor. Grupp 8 var därmed själva inne på att andra människor inte ville att radikalfeminismens idéer skulle få utrymme i samhället, eftersom det kunde skapa en ny ordning.

Porträtteringen av Grupp 8 som skurkaktiga berodde därmed på att de inte ska få den "allmänna opinionen" eller folket med sig när den andra gruppen fick kommunen på sin sida och genomförandet av framförallt en hjälpverksamhet. Genom att skapa en motmakt mot dem så står fler bakom det nya kvinnohuset. Genom att även belysa temat av artiklarna så är inte deras syfte att informera om händelsen kring ett kvinnohus - utan artiklarna går ut på att skapa stöd åt "Alla kvinnors hus." Detta kvarhåller dock kvinnor i samma mönster och inom den privata sfären. Det bygger också vidare på den bild att kvinnorörelsen är problematisk.

---

¹⁸⁸ "Vad vi ska göra i Kvinnohuset", *Kvinnobulletinen* nr 1, 1979. & "Vem ska styra Kvinnohuset - kvinnorna eller Mats Hulth?", *Kvinnobulletinen* nr 1 1979.

6 Avslutande tankar och besvarande av frågeställning

Syftet med uppsatsen har varit att skildra radikalfeminismens framväxt i Sverige och synen på ideologin under denna tid. Detta genom att undersöka hur Grupp 8 porträtteras i dagstidningar i samband med två händelser som kopplar dem till radikalfeminismen, i jämförelse med deras tidning *Kvinnobulletinen*. Genom detta skapas en förståelse kring vilken offentlig bild media skapade av radikalfeminismen och Grupp 8 som kan påverka deras inflytande i samhället. Detta har gjorts med hjälp av radikalfeminismen som teoretiskt och historiskt verktyg, samt en kvalitativ textanalys för att få fram den rätta betydelsen av texterna. Den första frågan - hur Grupp 8 porträtteras i jämförelse med sig själva - kommer här besvaras utifrån de enskilda händelserna.

I första fallet riktas inte all kritik och alla beskrivningar direkt mot Grupp 8, utan kritiken som är mot dem är framförallt deras intervju om den amerikanska kvinnorörelsen - som enligt skribenterna tyder på att de håller på att vända mot en liknande ideologi. Men genom att enbart framställa Grupp 8 som organisation i samband med kvinnorörelsen och genom att uttrycka en oro att de snart kommer gå i samma fotspår, gör att man uppfattar Grupp 8 på ett liknande sätt. Här porträtteras de först och främst som lesbiska, förtryckande & manshatande. Det skapas även en bild av att deras politiska linje bygger på ett hat mot män, på besvikelser och en icke-existerande, romantisk och fiktiv verklighet. De framställs också som att de bara bryr sig om jungfrufödelse, masturbering och inte övriga samhällsfrågor. De beskrivs som att de ser män som fiender och eftersträvar en lesbisk nation samt ett återupprättande av ett matriarkat. De framställs också som anti-intellektuella, går bara på känslor, intuition och fascinerar sig för andlighet. Därför verkar det som att kvinnorna inte kan agera utifrån något annat än känslor eller hat, de är inte alls rationella. Kvinnorörelsen beskrivs också som destruktiv och genom detta framställs Grupp 8 som en fara för samhället eftersom det anses vara högst problematiskt om de följer samma fotspår. Detta understryks av faktumet att rörelsen sätts i relation till nazismen. Allt detta visar på att porträtteringen utgår ifrån stereotypiska bilderna av kvinnorörelsen, framförallt den hotfulla bilden som Grupp 8 får bli bärare av.

I *Kvinnobulletinen* belyser däremot Grupp 8 att allting som står i tidningen inte är deras åsikter. De anser att bara för att man genomför en intervju, håller man inte med om allting som sägs i denna intervju. De klargör även att de inte är radikalfeminister och att de inte hatar män. Dock poängterar de att det finns en poäng i att låta andra inriktningar inom feminismen komma till tals. Därmed avvisar de inte rörelsen helt, utan poängterar att man kan ta inspiration från vissa idéer - b.la. lesbiska kvinnors frigörelse och uppbyggnad av en egen identitet. Bara för att Grupp 8 inte kallade sig radikalfeminister, betyder inte detta att ideologins kunde ta uttryck via dem på olika sätt.

I det andra fallet är det en mer rättfram kritik mot Grupp 8. Här porträtteras gruppen som skurkaktiga och de som förstör skapandet av ett kvinnohus. De påstås ha gjort ett kuppöversök med syftet att ändra målplanen gällande kvinnohuset till sin egen förmån, då de vill avveckla socialjouren och ha egna lokaler i huset. För att få sin vilja igenom har de använt sig av fula taktiker i form av hånande, buande, stampande m.m. på mötena mot de andra. De porträtteras som själviska, oförmögna till samarbete och som sabotörer. Framförallt skapas bilden av att de inte lyssnar på de andra kvinnorna och bryr sig inte om de som faktiskt behöver hjälp, utan bara den politiska aspekten av kvinnohuset och sin egna vinning. De framställs även som lömska och opålitliga i och med att de inte bryr sig om att de ljuger för kommunen vad de egentligen ska ha kvinnohuset till.

Grupp 8 däremot anser att de har blivit våldsamt förtalade och att artiklarna var en grov smutskastning, att alla anklagelser har varit osanna. Grupp 8 påstår att de inte vill ha lokaler i huset på bekostnad av socialjouren utan att båda får plats där. De anser att ett kvinnohus utan kvinnorörelsen är ofullständig eftersom deras insikter måste vara en del av förtrycket. Ett kvinnohus utan kvinnorörelsens insikter inte är ett kvinnohus, utan ett "kvinnomisshandelcentrum." Med detta menar de att endast sätta plåster på såren hjälper inte kvinnorna vidare i livet. Man måste tala om förtrycket som skapar detta våld och ge kvinnorna möjlighet att samlas för att lära sig av varandra och frigöras.

Den andra frågan i uppsatsen synliggjorde först och främst kopplingen till radikalfeminismen i de båda fallen. Detta kunde i sin tur förklara hur porträtteringen

kunde åskådliggöra synen på radikalfeminismens framväxt i Sverige under denna tid. Den första händelsen kopplades till radikalfeminismen på det sätt att Grupp 8 i *Kvinnobulletinen* belyste tankar från den amerikanska kvinnorörelsen vars idéer senare fick benämningen radikalfeminism. Genom att lyfta fram det historiska perspektivet av radikalfeminismen kunde synen på feminismen delvis förklaras. Det feminismen stod för var något nytt, skrämmande och skiljde sig radikalt från tidigare tankegångar eftersom man la vikt vid det privata istället för det offentliga, samt ansåg att kvinnoförtrycket var det mest grundläggande.

Kvinnor skulle även samlas mot den gemensamma fienden - patriarkatet - utan mäns inblandning, vilket var något nytt. Framförallt blev reaktionerna så starka eftersom det i Sverige endast existerade ett maktbegrepp inom vänstergruppen. Det fanns ingen talan om makt i förhållande till könsordning. Det handlade framförallt om att det var nytt men också för att man hade olika ideologier, och förstod sig därför inte på att skapa en politiskt linje utifrån detta förtryck. Porträtteringen visar också att den tidigare ingång Grupp 8 hade var i mannens "värld": det var samma rättigheter och ett "penisavund", men nu skapades den nya kvinnan utan mannen. Porträtteringen bevisade också att identiteten var konstruerad inom en liberalfeministisk ram, för bara enbart vissa krav var acceptabla, medan andra var för radikala. Därför porträtterades gruppen negativt som farlig, oförståelig och lesbisk, för att skapa en negativ offentlig bild av dem och avskräcka folk från att lyssna på dem.

Det andra fallet visar hur radikalfeminismens arbetssätt aktivt har påverkat Grupp 8, då de uppmuntrar misshandlade kvinnor att utifrån sina erfarenheter agera politiskt. Denna koppling var dock problematiskt för dem som inte delade denna ideologiska grund, som visar sig i porträtteringen. De andra tyckte inte att kvinnohuset skulle innefatta rörelsen utan skulle huvudsakligen vara en socialjour. Som Grupp 8 uttryckte det, ville den andra gruppen "sätta plåster på såren." De ville inte uppmana kvinnorna att agera utifrån det som hade hänt dem. Därför porträtterades Grupp 8 som skurkaktiga i detta fall, för man ville inte ge stöd till deras idéer, bara den andra gruppen. Detta gjorde att när den andra gruppen bröt sig ut fick de stödet av folket. Det handlade alltså om olika ideologiska syner, men även en rädsla kring vad Grupp 8 kunde faktiskt åstadkomma med

kvinnohuset. Uppmärksamheten till just dessa två händelser berodde på att de var konkreta med tydliga kopplingar till radikalfeminismen. Båda fallen handlade om kvinnornas enskilda kamp och att agera utifrån sina egna erfarenheter.

Detta arbete visar att Grupp 8 i båda dessa fall porträtterades som ett hot för samhället p.g.a. deras koppling till radikalfeminismen, och inte en grupp man ville associeras med. Precis som Jarlbro har belysts kunde den amerikanska kvinnorörelsen upplevas hotfull, vilket också skedde i detta fall. Porträtteringen innefattande även en bild av dem som själviska, opålitliga, hysteriska och framförallt stereotypiska. Detta berodde på att radikalfeminismens nya aspekter och politiska linje var något nytt i Sverige och något ovant som man inte höll med om och därmed inte välkomnade. Vad detta däremot hade för inverkan i deras framtid går som sagt oundersökt. Det skulle vara intressant att undersöka hur mycket inflytande artiklar faktiskt hade och hur Grupp 8:s framtida samarbeten och händelser kring dem porträtterades och bemöttes. Det skulle även vara intressant att undersöka vad folk runt om i Sverige hade för bild av dem. Som tidigare nämnt undersöker inte heller uppsatsen all porträttering under denna tid, eller ens under hela Grupp 8:s tid. Det skulle också vara intressant att undersöka hur porträtteringen möjligtvis förändrar sig under deras utveckling som organisation. Detta arbete är som sagt bara begränsat till 1977-1979. Det är även intressant att undersöka ifall deras porträttering skiljer sig från någon annan kvinnoorganisation.

I förhållande till forskningsfältet som tidigare presenterats kan uppsatsens tillägg bli att trots att Grupp 8 var en betydelsefull organisation under 70-talet så kunde en hotfull och förstörande bild skapas av dem i media med tanke på kopplingen till radikalfeminismen, vars tankar fortfarande var något nytt under denna tid. Detta kunde påverka deras framtida arbeten på olika sätt och gav många människor en förutfattad mening om dem, då de inte alltid kunde försvara sig. Detta visar också på medias makt i allmänhet och dess möjlighet att hålla kvar kvinnorna i det privata när nya åsikter eller idéer inte välkomnas i det offentliga. Media kan bygga vidare på sociala mönster som existerar och förhindra att kvinnor får mer inflytande. Min forskning bekräftar den bild som Ureta presenterar med sin artikel, både att man gjorde stereotypiska antaganden men även att man både synliggjorde samt osynliggjorde gruppen. Grupp 8:s idéer

(radikalfeminismens) fick bara belysas i en viss utsträckning, inom en viss ram i media. Alltför radikala idéer avskärmades och avvisades. Grupp 8:s sida i saken blev oftast osynliggjord, men trots allt kunde de ändå genom aktioner b.la. göra sina röster hörda.

Referenser

Primärmaterial

Nyhetsartiklar

Garpe, Margareta, "Har vi något att lära av kvinnorörelsen i Amerika?", *Aftonbladet*, 12/7 1977.

Jerkert, Björn, "Kvinnorna osams om kvinnohuset", *Dagens nyheter [DN]*, 20/12 1978.

Werkmäster, Barbro, "Splittring i kvinnornas kamp", *Aftonbladet*, 13/07 1977.

Wettergren, Gunilla, "Alla kvinnors hus", *Aftonbladet*, 8/1 1979.

Kvinnobulletinen 1977-1979

Grupp 8, "Beskyllningar och svar", *Kvinnobulletinen nr 1*, 1979.

Grupp 8, "SVAR: Kvinnobulletinen är ingen programförklaring", *Kvinnobulletinen nr 3*, 1977.

Grupp 8, "Svaren som Aftonbladet vägrade ta in", *Kvinnobulletinen nr 1*, 1979.

Grupp 8, "Vad vi ska göra i Kvinnohuset", *Kvinnobulletinen nr 1*, 1979.

Grupp 8, "Vem ska styra Kvinnohuset - kvinnorna eller Mats Hulth?", *Kvinnobulletinen nr 1* 1979.

Sekundärmaterial

Callaghan, M. m.fl. Feminism in Scotland: Self-identification and Stereotypes, *Gender and Education*. Vol. 11, no. 2, 1999:161-177.

Elgán, Elisabeth, *Att ge sig själv makt: Grupp 8 och 1970-talets feminism*, Makadam, Göteborg, 2015.

Elgán Elisabeth (red.), *Kvinnorörelsen och '68: aspekter och vittnesbörd*, Samtidshistoriska institutet, Södertörns högsk., Huddinge, 2001. [elektronisk resurs], <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:sh:diva-21>. Hämtad 8/4, 2020.

Isaksson, Emma, *Kvinnokamp: synen på underordning och motstånd i den nya kvinnorörelsen*, Atlas, Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2007, Stockholm, 2007.

Jarlbro, Gunilla, *Medier, genus och makt*, Studentlitteratur, Lund, 2006.

Schmitz, Eva, *Systerskap som politisk handling: kvinnors organisering i Sverige 1968 till 1982*, Department of Sociology, Lund University, Diss. Lund : Lunds universitet, 2007, Lund, 2007.

Ureta, Ainara Larrondo. (In)visibility of feminism in the media. The depiction of the second-wave women's movement in Spain, *Feminist Media Studies*. Vol. 20, nr.1, 2020: 70-85, DOI: [10.1080/14680777.2019.1574856](https://doi.org/10.1080/14680777.2019.1574856).

Van Zoonen, E. A. The Women's Movement and the Media: Constructing a Public Identity. *European Journal of Communication*. Vol.7 nr. 4, 1992: 453-476. <https://doi.org/10.1177/0267323192007004002>.

Teori och metod

Berggren, Anne Marie, 'Genusbegreppet: dess idéhistoriska utveckling och politiska innebörd', *Statsvetenskaplig tidskrift.*, 2011(113):2, s. 209-227, 2011.

Eduards, Maud, 'Att studera politik ur ett könsperspektiv', *Statsvetenskaplig tidskrift.*, 1988(91), s. [207]-221, 1988.

Egeberg Holmgren, Linn, *IngenMansLand [Elektronisk resurs] om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*, Acta Universitatis Upsaliensis, Diss. (sammanfattning) Uppsala : Uppsala universitet, 2011, Uppsala, 2011 <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-145853>. Hämtad 31/5, 2020.

Gemzøe, Lena, *Feminism, 2.*, [uppdaterade] uppl., Bilda, Stockholm, 2014.

Hirdman, Yvonne, *Vad bör göras?: jämställdhet och politik under femtio år*, Ordfront, Stockholm, 2014.

Østbye, Helge, *Metodbok för medievetenskap*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2004.